

Ahinoa Gomez Cruz

**LA CONVENCIO INTERNACIONAL PER A LA PROTECCIO DELS
TREBALLADORS MIGRANTS I LES SEVES FAMÍLIES**

TREBALL DE FI DE GRAU

dirigit per el Dr. Santiago José Castellà Surribas

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES

Grau de Dret

Tarragona, maig de 2013

2014

ÍNDIX

RELACIÓ D'ABREVIATURES EMPRADES	5
INTRODUCCIÓ.....	6
INTRODUCCIÓ A LA CONVENCIÓ INTERNACIONAL PER A LA PROTECCIÓ DELS TREBALLADORS MIGRANTS I LES SEVES FAMÍLIES	8
LA MIGRACIÓ INTERNACIONAL AVUI DIA.....	12
<i>Definició de treballador migrant.....</i>	<i>12</i>
<i>Per què emigren les persones?</i>	<i>13</i>
<i>Cap a on es desplacen els migrants?.....</i>	<i>14</i>
<i>Per què són vulnerables els migrants?</i>	<i>15</i>
<i>Per què és important conèixer la Convenció Internacional sobre la Protecció dels Treballadors Migratoris i els seus Familiars?</i>	<i>16</i>
HISTÒRIA DE LA REDACCIÓ DE LA CONVENCIÓ	17
OBJECTIUS DE LA CONVENCIÓ	19
1. <i>Incorporació del principi de no discriminació en el reconeixement de drets</i>	<i>19</i>
2. <i>Reconeixement dels drets humans fonamentals de treballadors migrants no documentats</i>	<i>19</i>
3. <i>Concessió de drets addicionals als treballadors migrants documentats.....</i>	<i>20</i>
4. <i>Eliminació dels moviments il·legals.....</i>	<i>20</i>
ÀMBIT MATERIAL DE LA CONVENCIÓ INTERNACIONAL PER A LA PROTECCIÓ DELS TREBALLADORS MIGRANTS I LES SEVES FAMÍLIES	22
<i>Divisió de la Convenció.....</i>	<i>22</i>
<i>Abast i definicions.....</i>	<i>23</i>
<i>Drets inherents a tots els treballadors migrants i les seves famílies.....</i>	<i>24</i>

<i>Comparació dels drets humans recollits en el Conveni amb altres textos internacionals</i>	<i>27</i>
<i>Drets addicionals dels treballadors migrants que es troben en una situació regular</i>	<i>28</i>
<i>Comparació dels drets addicionals dels treballadors migrants en situació regular amb els prèviament recollits en altres textos internacionals.....</i>	<i>30</i>
COMITÈ DE PROTECCIÓ DELS DRETS DE TOTS ELS TREBALLADORS I DELS SEUS FAMILIARS	31
RELATOR ESPECIAL SOBRE ELS DRETS HUMANS DELS MIGRANTS.....	34
APROXIMACIÓ HISTÒRICA DE LA RELATORIA ESPECIAL DELS DRETS HUMANS DELS MIGRANTS	38
Gabriela Rodríguez Pizarro	38
Jorge Bustamante Fernández	38
François Crépeau	39
ANÀLISI DEL TREBALL DELS RELATORS ESPECIALS DELS DRETS HUMANS DELS MIGRANTS.....	40
<i>Contingut dels informes del Relator Especial</i>	<i>40</i>
Informes presentats per Gabriela Rodríguez Pizarro com Relatora Especial (1999-2005).....	41
Informes presentats per Jorge Bustamante com Relator Especial (2005-2011).....	42
Informes presentats per François Crépeau com Relator Especial (2011 - Actualitat)	44
RELATORIA DELS INFORMES ANUALS SOBRE ELS DRETS DELS MIGRANTS	46
2000	46
2001	47
2002	48
2003	50

2004	51
2005	52
2006	53
2007	53
2008	54
2009	54
2010	55
2011	55
2012	56
2013	56
ANÀLISIS COMPARATIU AMB LA SITUACIÓ A ESPANYA.....	58
<i>Drets i Llibertats dels Estrangers segons l'establert en la Constitució.....</i>	<i>58</i>
<i>Compatibilitat entre la Convenció Internacional sobre la Protecció dels Drets de Tots els Treballadors Migratoris i els seus Familiars i la Llei de Estrangeria</i>	<i>61</i>
<i>Possibilitat de Ratificació per part d'Espanya de la Convenció Internacional Sobre La Protecció dels Drets de Tots Els Treballadors Migratoris i els Seus Familiars...</i>	<i>64</i>
CONCLUSIONS.....	66
BIBLIOGRAFIA	68
<i>Recursos Electrònics.....</i>	<i>71</i>
ANNEXOS.....	72
<i>Annex 1: Taula de Països Que Han Signat i Ratificat la Convenció</i>	<i>72</i>
<i>Annex 2: Formulari de Denuncia del Relator Especial</i>	<i>74</i>
<i>Annex 3: Articles Relacionats.....</i>	<i>76</i>

RELACIÓ D'ABREVIATURES EMPRADES

art.	article
BOCG	Boletín Oficial del Congreso de los Diputados.
BOPC	Botlletí Oficial del Parlament de Catalunya.
CE	Constitució Espanyola del 1978
CIPTMF	Convenció Internacional per a la Protecció dels Treballadors Migrants i les seves Famílies.
LO	Llei Orgànica
LODYLE	Llei Orgànica sobre Drets i Llibertats dels Estrangers a Espanya i la seva Integració Social.
OIM	Organización Internacional para las Migraciones.
OIT	Organización Internacional del Trabajo
pp.	Pàgines
UE	Unió Europea

INTRODUCCIÓ

En el principi l'elecció del treball ens ve una mica imposada, així no sempre s'ajusta per criteris de preferència, tot i això he de dir que m'ha semblat un tema molt interessant i útil, sobretot actualment.

“La Convenció Internacional per a la Protecció dels Treballadors Migrants i les seves Famílies”

El fet d'abordar el text d'una convenció redactada l'any 1990 em feia plantejar dubtes sobre la seva aplicabilitat, encara que la temàtica no deixa d'estar sinó cada dia present i de forma més intensa. Amb la globalització, el que podria ser una via per reduir les diferències entre països desenvolupats i la resta del món no sempre s'ha produït. Tot i això la major possibilitat de moure's arreu, ha impulsat molts d'aquelles persones de països subdesenvolupats o en vies de desenvolupament a migrar, amb l'expectativa de trobar un futur millor tant per ells com per les seves famílies.

Així, ens trobem amb una quantitat elevada de persones desplaçades del seu país d'origen, gent que tot sovint es veuen abocades a convertir-se en un dels col·lectius més vulnerables dins la societat receptora, problemes com el idioma o les diferències culturals no deixen de ser barreres que dificulten la integració, es per això que els objectius i el text resultant d'aquesta convenció, són, si més no, dignes d'admiració. Com a iniciativa per part de les Nacions Unides es un acte de Dret Internacional interessant que no ha tingut el ressò que mereix.

A més, donat el fet de que no ens es un problema aliè, i ja que fins ara el nostre país sempre ha estat un Estat, històricament amb un component migratori intern, en certs moments històrics va ser també un país d'emigrants i més recentment ha rebut una forta afluència de immigració estrangera en els de bonança econòmica, cal preguntar-se igualment perquè no l'hi ha interessat formar-hi part.

Els objectius d'aquest treball han sigut:

- ✓ Fer un estudi en profunditat de la CIPTMF:
 - La seva evolució al llarg dels anys i entendre perquè ha trigat tant a produir efectes jurídics.
 - Analitzar els seus articles.
 - Saber quins son els principals objectius de la Convenció.
- ✓ Quin es l'òrgan que vetlla pel seu compliment.
- ✓ Si hi ha alguna figura que promocióni la CIPTMF, com es el cas del Relator Especial sobre els Drets Humans dels Migrants.

Pel que fa la metodologia aplicada per a la realització del treball:

- ✓ Lectura de la bibliografia recomanada.
- ✓ Estudi de textos legals:
 - Convenció Internacional per a la Protecció dels Treballadors Migrants i de les seves Famílies.
 - Constitució Espanyola.
 - Llei Orgànica 4/2000.
 - Declaració Universal dels Drets Humans.
- ✓ Articles doctrinals.

INTRODUCCIÓ A LA CONVENCIÓ INTERNACIONAL PER A LA PROTECCIÓ DELS TREBALLADORS MIGRANTS I LES SEVES FAMÍLIES

La Convenció Internacional sobre la Protecció dels Drets de tots els Treballadors Migratoris i dels seus Familiars va ser aprovada per l'Assemblea de les Nacions Unides el 1990, però no va ser fins l'1 de juliol del 2003 quan aquesta va entrar en vigor, a causa de la necessitat d'un mínim de 20 ratificacions (aconseguint-se el 14 de març del mateix any) perquè tingués efectes jurídics. Ha estat ratificada per 48 països¹: Albània, Algèria, Argentina, Azerbaidjan, Bangladesh, Belize, Bolívia, Bòsnia i Hercegovina, Burkina Faso, Cap Verd, Xile, Colòmbia, Equador, Egipte, El Salvador, Filipines, Ghana, Guatemala, Guinea, Guyana, Hondures, Indonèsia, Jamaica, Kirguizistan, Lesotho, Líbia, Mali, el Marroc, Mauritània, Mèxic, Moçambic, Nicaragua, Níger, Nigèria, Paraguai, Perú, Rwanda, Senegal, Sèrbia, Seychelles, Sri Lanka, Saint Vincent i les Grenadines, Síria, Tadjikistan, Timor Oriental, Turquia, Uganda i Uruguai; i signada per altres 18 Estats, és a dir, que el seu govern ha manifestat la seva voluntat d'adherir-se a la Convenció, i aquests països són: Armènia, Benín, Cambodja, Camerun, Txad, Comores, Congo, Gabon, Guinea Bissau, Haití, Libèria, Montenegro, Palaos, São Tomé i Príncipe, Sèrbia, Sierra Leone, Togo i Veneçuela. Espanya no ha signat ni ratificat el document.

Com es pot comprovar, tant els països que l'han ratificat, com els que només l'han signat, són els Estats d'origen dels migrants. Cap Estat receptor de migrants com poden ser països d'Europa o Amèrica del Nord, ha ratificat el Conveni, així com tampoc, països tan importants i presents en els fluxos migratoris com Austràlia, Sud-àfrica, Índia o els Països Àrabs.

Han estat necessaris més de 10 anys de debats i àmplies discussions en el si de Nacions Unides, per aconseguir la seva signatura; pel que fa a la seva obligatorietat s'ha trigat una mica més de dotze anys, per la necessitat de les vint ratificacions.

¹ A data de maig de 2014.

La CIPTMF és un tractat internacional centrat en la protecció dels drets dels treballadors migratoris. En aquesta se li dóna importància a la vinculació entre la migració i els drets humans. És el resultat de més de trenta anys de debats basats en estudis de les Nacions Unides sobre els drets humans, conclusions, recomanacions, moltes reunions d'experts i resolucions de les Nacions Unides sobre els treballadors migratoris.

Tota aquesta espera, en certa mesura, és estranya pel fet que la població mundial cada vegada es mou més entre diferents estats. Són, al voltant, de 175 milions de migrants internacionals en el món, en alguns casos aquest moviment és voluntari, ja sigui per motius de treball, estudis o família, encara que, en un nombre més gran de casos, la migració és forçosa, ja que es tracta de gent que fuig de disturbis o guerres o buscar un treball que li permeti sobreviure. És per aquest motiu que la migració s'ha convertit, sobretot en els últims anys, en un component molt important de la vida econòmica i social de tots els països. Això és així, perquè els migrants aporten una contribució molt positiva a la societat mundial, per tant, l'objectiu principal ha de ser l'adequació correcta de la migració a tots els Ordenaments Jurídics, perquè actualment prevalen les polítiques restrictives, que demostren poca sensibilitat davant d'aquest tema. I aquesta falta de sensibilitat es demostra sobretot en els Estats més desenvolupats, ja que cap d'ells ha ratificat aquesta Convenció.

La Convenció és molt rellevant, no només pels aspectes abans esmentats, sinó també perquè arriba en un moment decisiu per a la construcció d'una societat internacional globalitzada que l'únic que aconseguirà és l'estabilitat i regularitat dels fluxos migratoris en el moment en què aconsegueixi un repartiment equitatiu de la riquesa i el desenvolupament progressiu dels Estats dels que procedeixen els immigrants. Però mentre que això succeeix, també és important fomentar un estatut per als treballadors migrants i els seus familiars en què es garanteixin una sèrie de drets i llibertats fonamentals, i així apropar-nos, cada vegada més, al tracte igualitari entre nacionals i migrants.

En la Convenció es fixen les normes per les quals han de regir-se les lleis i els procediments judicials i administratius dels diversos estats que l'han ratificat, per això, els governs dels Estats que ratifiquin o s'adhereixen es comprometen a aplicar les seves

disposicions i adoptar les mesures necessàries. També es comprometen a vetllar perquè els treballadors migratoris, els drets ja hagin estat vulnerats puguin demanar reparacions efectives .

Els principals drets per als treballadors que estableix la Convenció són drets a la seguretat social, a la protecció de l'Estat contra la violència, danys, amenaces, dret a tracte igualitari, entre d'altres. En el mateix sentit, els treballadors i les seves famílies tenen els mateixos drets que els nacionals, respecte a l'accés a l'educació, la formació, l'habitatge i la participació en la vida cultural. A més estableix que cap treballador migrant ni els seus familiars seran sotmesos a tortures ni a tractes o penes cruels, inhumanes o degradants; que tampoc patiran esclavitud o servitud ni seran objecte de mesures d'expulsió col·lectiva.

Pr últim, la Convenció estableix el Comitè de Protecció dels Drets de Tots els Treballadors Migratoris i de les seves Famílies que supervisa la protecció i la implementació dels drets dels treballadors migratoris.

En resum, la Convenció és important perquè:

1. Perquè garanteix de forma efectiva els drets humans de les persones migrants i la protecció adequada per a totes les persones amb independència de la seva situació administrativa.
2. Perquè suposa un nou instrument per lluitar contra l'especial vulnerabilitat dels migrants enfront dels abusos dels drets humans, especialment la dels que es troben en situació irregular, les dones i els menors.
3. Als treballadors migratoris els considera com una cosa més que simple mà d'obra o actius econòmics: són éssers socials amb famílies, i per tant tenen drets.
4. Estableix, per primera vegada, una definició internacional de treballador migratori, de categories de treballadors migratoris i de familiars dels mateixos.
5. Atorga un marc jurídic mínim, sobre les condicions laborals dels treballadors migratoris, els que pateixen, sovint, difícils condicions laborals i fins i tot ser víctimes de xarxes de tràfic de persones.
6. Els drets humans fonamentals s'estenen a tots els treballadors migratoris, tant documentats com indocumentats, reconeixent drets addicionals als documentats i als seus familiars, especialment el dret a la igualtat de tracte amb els ciutadans

dels Estats d'origen en diverses àrees jurídiques, polítiques, econòmiques, socials i culturals.

7. Busca implantar mesures per eradicar els moviments migratoris clandestins, castigant principalment a traficants, però també les persones que contracten a migrants en situació irregular.
8. Perquè contribueix a prevenir i combatre el racisme i la xenofòbia, i fixa unes normes per a un tracte just i sense abusos.

LA MIGRACIÓ INTERNACIONAL AVUI DIA

Definició de treballador migrant

a) Convenis número 97 i 143 de l'Oficina Internacional de Treball

En la Convenció Internacional sobre la protecció dels Drets de tots els Treballadors Migratoris i dels seus Familiars, no és la primera vegada on es defineix el terme "*treballador migrant*", sinó que ja s'havia determinat anteriorment, tant en el si de l'Oficina internacional de Treball, en els articles 11 dels Convenis número 97 i 143; com en el si del Consell d'Europa .

En l'article 11 del Conveni nombre 97, d'1 de juliol de 1949, sobre treballadors migrants, s'estableix una definició d'aquests treballadors .

Per la seva banda, en l'article 11 del Conveni número 143, sobre les migracions en condicions abusives i la promoció de la igualtat d'oportunitats i de tracte dels treballadors migrants, inclou una disposició molt semblant incrementant el nombre de categories de treballadors exclosos.

b) Carta Social Europea

A la Carta Social Europea, feta a Torí el 18 d'octubre de 1961, també inclou normes que potencien la protecció dels treballadors migrants.

En aquest sentit, en l'annex d'aquest text es delimita l'àmbit d'aplicació de la Carta Social pel que fa a les persones protegides. S'indica que dels articles 1 a 17 no s'apliquen als estrangers més que en la mesura que ells pertanyin a les altres parts contractants i resideixin legalment o treballen regularment dins el territori de la part contractant interessada. Per tant, s'entén que la Carta només s'aplica als nacionals de les parts contractants. Així doncs, s'han incorporat unes normes destinades a protegir als migrants de les altres parts contractants. Però, perquè es compleixi aquesta protecció, cal que aquests resideixin legalment o treballen regularment en un altre Estat contractant.

c) Conveni relatiu a l'Estatut Jurídic del Treballador Migrant

En l'àmbit del Consell d'Europa, ens trobem amb el Conveni relatiu a l'Estatut Jurídic del Treballador Migrant, fet a Estrasburg, el 24 de novembre de 1977. En l'article 1 de l'esmentat Conveni s'estableix l'àmbit personal.

Aquesta definició parteix de la situació regular del treballador migrant, de manera que el Conveni suposa un increment de destinataris en afegir als treballadors migrants i familiars no documentats; i, a més, en tots els textos anteriors s'excloïen la majoria de les categories de treballadors que s'han incorporat a aquest: com els fronterers, els de temporada, etc. Per tant, es pot dir que es produeix una extensió dels beneficiaris, el que s'ha de valorar molt positivament.

Per què emigren les persones?

Molts migrants surten del seu país per raons econòmiques. Altres s'enfronten a l'extrema pobresa al seu país d'origen i no veuen altra alternativa que emigrar per sobreviure. Alguns migrants treballen legalment mentre que altres no tenen permís de treball.

Els migrants es desplacen, no només per ajudar-se a si mateixos sinó també per ajudar les seves famílies; enviant diners al seu país permeten als seus familiars portar una vida millor. Els països d'emigració estan interessats també en aquests enviaments, els quals juguen un paper fonamental en les seves economies.

Altres migrants es traslladen a causa de circumstàncies polítiques: fugint de la guerra, de lluites civils, de conflictes ètnics, o de violacions als drets humans. Alguns són considerats com a refugiats, en països veïns. Altres es converteixen en sol·licitants d'asil. Els refugiats i sol·licitants d'asil no sempre tenen dret a treballar, però molts treballen il·legalment.

La distinció entre els treballadors migratoris i els refugiats no sempre és clara.

Els sol·licitants d'asil poden ser "*refugiats econòmics*" perquè fugen de les dificultats econòmiques i no de circumstàncies polítiques. Els migrants són sovint incitats a presentar-se a si mateixos com sol·licitants d'asil perquè no tenen cap altra oportunitat

d'entrar al país legalment. Altres migrants que es troben en posició de refugiats, prefereixen creuar la frontera com a treballadors migratoris i no com a refugiats per evitar causar sospites, així la diferenciació entre emigrant i refugiat en algun moment es pot torna difusa.

La Convenció s'aplica només als treballadors migratoris i no als refugiats, la situació dels que tenen la consideració de refugiats és manejada per l'Estatut dels Refugiats i el seu Protocol.

Els països receptors també poden tenir raons per acollir migrants. La seva presència i treball són necessaris a causa de la manca de treballadors qualificats a l'hora de realitzar certes tasques i a la negativa dels treballadors nacionals a exercir treballs específics. La majoria dels països industrialitzats són, normalment, econòmicament dependents dels treballadors migratoris.

Cap a on es desplacen els migrants?²

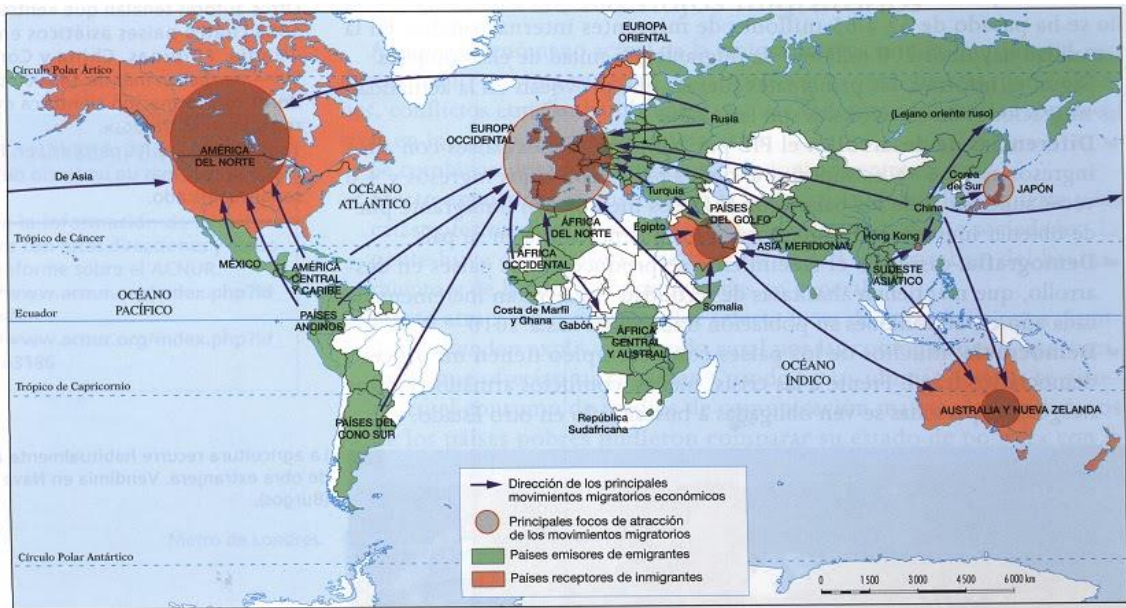
La migració és global i els migrants es desplacen de qualsevol lloc en el món a pràcticament qualsevol altre lloc.

Alguns dels països d'origen que han generat el major nombre de migrants en les últimes dècades han estat, entre d'altres, Bangla Desh, Filipines i Mèxic. Els majors països receptors han estat els països occidentals (a Europa occidental i Amèrica del Nord) i altres països (com els Estats del Golf). Els països en transició o menys desenvolupats (com l'Índia, el Pakistan i Rússia) també reben molts migrants.

Els migrants no sempre es desplacen del món en vies de desenvolupament a països desenvolupats. Aproximadament un 55% dels migrants resideixen a Europa i Amèrica del Nord i el 45 % restant viu en la resta del món.

Així doncs, la migració internacional és un fenomen multidireccional en el qual molts països són alhora països d'emigració i immigració.

² Últimes tendències de migració segons l'OIM: <http://www.iom.int/cms/es/sites/iom/home/news-and-views/press-briefing-notes/pbn-2013/pbn-listing/rapport-de-loim-etat-de-la-migra.html>

Mapa Actual dels Fluxos de Migració

Per què són vulnerables els migrants?

Tots els migrants tenen una característica en comú: viuen i treballen en un país del qual no són nacionals. Pels tant, tenen la dificultat d'haver d'adaptar a una societat que no és la seva i que podria rebutjar-los.

Els migrants no gaudeixen sempre de la protecció subministrada per institucions específiques. Per exemple, els drets dels treballadors són defensats per sindicats, però aquests no sempre s'ocupen dels treballadors migratoris, ja que per raons diverses no voldran afiliar-se o subministrar les seves dades, igualment poden veure restringit el seu dret a formar-los per la seva situació irregular.

D'altra banda, dones i nens han estat reconeguts com a grups vulnerables i s'han beneficiat de diverses formes de protecció legal, incloent certes Convencions de l'ONU com la Convenció sobre l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra la Dona (1979) i la Convenció sobre els Drets del Nen (1989), que han estat ratificades per molts països; aquest no és el cas de la Convenció sobre els Drets dels Migrants.

Freqüentment els migrants pateixen de diverses formes d'explotació i d'abusos seriosos dels seus drets humans i de la seva dignitat, donada la precarietat de la seva situació, no sols econòmica, sinó degut a la desregulació o manca de protecció legal efectiva.

Per tot això, els migrants són un grup molt vulnerable i la Convenció constitueix o pretén donar una resposta a aquesta vulnerabilitat.

Per què és important conèixer la Convenció Internacional sobre la Protecció dels Treballadors Migratoris i els seus Familiars?

Perquè cal que tots els migrants coneguin els drets que se'ls reconeixen, tant en l'àmbit nacional com en l'internacional, i que els corresponen pel sol fet de ser persones, sense importar el país on es trobin. Hi ha disposicions constitucionals i legals que es poden exigir a tots els funcionaris del país en el qual una persona es troba, incloent-hi les autoritats del seu propi país (representacions consulars i ambaixades).

De igual forma el coneixement de les lleis laborals del país, resulta vital per a la població migrant, això molts cops no es així i els immigrants queden fora d'aquesta protecció legal. Aquesta protecció que els es negada, és veuria qüestionada en el cas de que els migrants fossin més conscients dels seus drets i exercissin la pressió en els canals adients³.

³ OFICINA INTERNACIONAL DEL TRABAJO – GINEBRA: OIT (2013). *Los derechos de los trabajadores y trabajadoras migrantes. Un manual para sindicalistas*. (2º Edición). Suiza: Publicaciones de la OIT. (pag 81)

HISTÒRIA DE LA REDACCIÓ DE LA CONVENCIÓ

La Convenció Internacional sobre la Protecció dels Drets de tots els Treballadors Migratoris i dels seus Familiars és el resultat de molts anys de debats, informes i recomanacions sobre aquest àmbit.

La primera mostra d'això va ser la reunió de la Comissió Tècnica de l'Associació per al Progrés Social, celebrada a Lieja els dies 4 i 5 de juliol de 1930, que va adoptar el següent acord:

"Que els organismes internacionals preparin i elaborin un projecte de Recomanació o de Conveni Internacional, que contingui els principis directors del dret internacional de les migracions humanes proposats a les nacions per a la seva aplicació en les lleis, els convenis bilaterals o els tractats d'abast més ampli ".

D'altra banda, en la primera Conferència Internacional de Juristes, sobre la situació jurídica i social dels treballadors emigrants a Europa, celebrada a París el gener de 1974, es van assolir diverses propostes, com les següent:

"1º) Que la política d'emigració haurà, en el futur, ser concertada pels governs dels països d'immigració i d'aquells d'on són originaris els treballadors, respectant els principis de la Declaració Universal dels Drets de l'Home;

2) Que, en els països d'immigració, les despeses d'equip i d'infraestructura socioculturals requerits per l'acollida dels treballadors emigrants haurien de ser integrats en el cost econòmic de la immigració;

3) Que juntament amb els problemes econòmics, polítics i socials que suscita la immigració de treballadors, incumbeix als juristes traçar les grans línies d'una política legislativa suprimint tota mena de discriminacions;

4) Que convé elaborar un estatut internacional dels treballadors emigrants, assegurant-los un conjunt de garanties efectives en tots els països d'immigració;

5) Que és important i urgent assegurar a aquets una protecció eficaç contra les manifestacions de racisme o de xenofòbia".

Però no va ser fins al 1972 que les Nacions Unides es van interessar pel tema dels treballadors migratoris i els seus familiars, en la resolució 1706 del Consell Econòmic i Social, es posava de manifest la "*precària situació dels treballadors migrants en el món i es exhortava a trobar mesures de protecció d'aquest tipus de treballadors*". A banda, també va manifestar la seva preocupació pel transport il·legal de mà d'obra a alguns estats europeus i l'explotació dels treballadors d'alguns Estats Africans "*en condicions semblants a l'esclavitud*". En una resolució posterior, la 2920, l'Assemblea General va criticar la discriminació que patien els treballadors estrangers i va demanar als governs que acabessin amb aquestes pràctiques i que milloressin les disposicions relacionades amb l'entrada de treballadors migratoris als seus països. El treballador migrant, mentre que té una situació particularment vulnerable ha de rebre amb prioritat, protecció i assistència des de la perspectiva jurídica.

El 1976, la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories va aprovar un informe sobre l'explotació de la mà d'obra per mitjà del tràfic il·lícit i clandestí. En aquest informe, que va redactar la Relatora Especial, Halima Warzazi, es van identificar dos problemes, el primer, les operacions il·lícites i clandestines, i el segon, el tracte discriminatori que rebien els treballadors migratoris als Estats als quals anaven. Per solucionar aquests dos problemes, el que va recomanar és que es creés una Convenció de les Nacions Unides sobre els drets dels treballadors migratoris.

Per això, es va nomenar, en el si de les Nacions Unides, un Grup de Treball encarregat de l'elaboració d'un Conveni sobre la matèria. Aquest Grup de Treball es va crear en virtut de la Resolució 34/172, de 17 de desembre de 1979. L'any següent, es va crear un grup de treball obert a tots els estats membres perquè es redactés una convenció, i es va convidar a unir-se a moltes organitzacions i òrgans internacionals que poguessin estar interessats, com per exemple, la Comissió de Drets Humans, la Comissió de Desenvolupament Social, l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura i l'Organització Mundial de Salut. Després de deu anys de treball, moltes negociacions i consultes, s'ha aconseguit la signatura de la Convenció Internacional sobre la Protecció dels Drets de tots els Treballadors Migrants i de les seves Famílies, adoptada per l'Assemblea General de Nacions Unides, mitjançant la Resolució 45/158, de 18 de desembre de 1990. Aquest Tractat conté una sèrie de drets destinats als treballadors immigrants als seus familiars, que més endavant s'analitzaran.

OBJECTIUS DE LA CONVENCIÓ

L'objectiu principal d'aquesta Convenció és la protecció efectiva dels drets humans fonamentals dels treballadors migrants i de les seves famílies independentment de la seva condició jurídica al país d'acollida, sense cap discriminació per motius de sexe, raça, idioma, religió, opinió política o d'una altra índole, nacionalitat, edat, situació econòmica o qualsevol altra condició. Però a més, hi ha altres objectius, entre els quals destaquen els següents.

1. Incorporació del principi de no discriminació en el reconeixement de drets

El primer objectiu que s'aconsegueix és el de la incorporació d'uns drets mínims. Aquests han de ser respectats i garantits, pels estats part a tots els treballadors migrants i les seves famílies que es trobin dins del seu territori, sense distinció per motiu de sexe, raça, color, idioma, religió o convicció, opinió política, origen nacional, ètnic o social, nacionalitat, edat, situació econòmica, patrimoni, estat civil, naixement o qualsevol altra condició (articles 1 i 7 del Conveni). El compliment i respecte dels drets reconeguts s'estableix en l'article 83 del Conveni.

2. Reconeixement dels drets humans fonamentals de treballadors migrants no documentats

El segon objectiu es troba en la part III del Conveni, a l'assegurar el respecte dels Drets Humans fonamentals, tot i que els treballadors i les seves famílies es troben treballant a l'Estat d'acollida de forma irregular, en molts casos, en condicions menys favorables que les d'altres treballadors. Amb això es pretén, impedir i eliminar l'explotació d'aquestes persones per part de determinades empreses que busquen aquest tipus de mà d'obra per tal d'obtenir els beneficis d'una competència deslleial.

Aquest es, al meu entendre, un dels punts més controvertits que dificulta la ratificació del Conveni per part dels “països rics de destinació”⁴, degut a l’ingent quantitat de recursos que podria suposar aquests reconeixements.

3. Concessió de drets addicionals als treballadors migrants documentats

El tercer objectiu el trobem en la part IV del Conveni, on s'estableixen determinats drets addicionals (de caràcter econòmic, social i cultural) als treballadors migrants i als seus familiars que es troben en situació regular.

4. Eliminació dels moviments il·legals

El quart objectiu consisteix en l'eliminació dels moviments no documentats. Aquesta finalitat s'aconseguirà de dues maneres: la primera, mitjançant la pròpia actuació dels interessats, ja que la regularització de la seva situació els permetrà un major nombre de drets; o, la segona, mitjançant l'eliminació dels moviments il·legals per part dels estats contractants.

En concret, a la part VI del Conveni es regulen una sèrie de mesures per eliminar i combatre els moviments migratoris no regulars i l'ocupació il·legal realitzat pels migrants. Amb la primera mesura es pretén l'eliminació dels moviments clandestins. Concretament, l'article 67 persegueix aquesta finalitat mitjançant l'adopció de mesures que potenciïn el retorn dels treballadors migrants i els seus familiars al país d'origen. En el primer apartat d'aquest article 67, es regula el retorn per a tres casos específics: quan el treballador i la seva família decideixin tornar; quan expiri el seu permís de residència o ocupació; o quan es trobin en situació irregular a l'Estat d'ocupació. La segona mesura tracta d'impedir la immigració irregular així com la contractació de treballadors migrants en situació irregular. En aquest sentit s'orienta també l'apartat primer de l'article 68.

⁴ OFICINA INTERNACIONAL DEL TRABAJO – GINEBRA: OIT (2013). *Los derechos de los trabajadores y trabajadoras migrantes. Un manual para sindicalistas*. (2ª Edición). Suiza: Publicaciones de la OIT (pag 80)

Amb la tercera via es pretén eliminar la permanència de la situació d'il·legalitat. En concret, l'article 69 persegueix aquest objectiu en aconsellar als Estats que aquesta situació no hagi de continuar durant molt temps i que en cas que considerin la possibilitat de regularitzar la situació d'aquestes persones, tinguin en compte les circumstàncies de la seva entrada, la durada de la seva estada als Estats d'ofici, etc.

Encara que, aquest compromís no suposa, per als estats part del Conveni, ni l'exigència de regularitzar als indocumentats ni la imposició d'uns límits al legislador intern a l'hora d'elaborar o d'establir els criteris que regeixin l'admissió dels treballadors migrants.

ÀMBIT MATERIAL DE LA CONVENCIÓ INTERNACIONAL PER A LA PROTECCIÓ DELS TREBALLADORS MIGRANTS I LES SEVES FAMÍLIES⁵

Divisió de la Convenció

La Convenció estableix una sèrie de normes en què els Estats part han d'aplicar als treballadors migratoris i els seus familiars, independentment de la seva condició migratòria. Ja en el preàmbul d'aquesta Convenció, cadascun dels Estats part es compromet a complir aquestes normes, sobretot en el cas dels migrants indocumentats, el sector més desafavorit, ja que solen ser explotats i pateixen violacions greus dels drets humans, així com que s'ha de fomentar l'adopció de mesures adequades per evitar i eliminar els moviments clandestins i el tràfic de treballadors migratoris al mateix temps que es garanteix la protecció dels seus drets humans.

La CIPTMF consta de nou parts:

- Abast i definicions.
- No discriminació en el reconeixement de drets.
- Drets humans de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars.
- Altres drets dels treballadors migratoris i els seus familiars que estiguin documentats o es trobin en situació regular.
- Disposicions aplicables a categories particulars de treballadors migratoris.
- Promoció de condicions satisfactòries, equitatives, dignes i lícites en relació amb la migració internacional.
- Aplicació de la Convenció.
- Disposicions generals.
- Disposicions finals.

⁵ Informació complementaria en: • GÓMEZ ISA, FELIPE (DIRECTOR), PUREZA, JOSÉ MANUEL (2004). *La Protección Internacional de los Derechos Humanos en los Albores del Siglo XXI*. Bilbao: Universidad de Deusto. pp. 328 – 334.

Abast i definicions

La part I de la Convenció ofereix una definició més àmplia de treballadors migratoris de les que apareixen en altres instruments internacionals relatius als migrants, així com el seu àmbit de protecció, que el trobem en l'article 1, on disposa que la Convenció sigui aplicable a tots els treballadors migratoris i els seus familiars sense cap distinció.

Per la seva banda, en el següent article, el 2.1, defineix el que es considera com un *"treballador migratori"*, així doncs, aquest s'entén com a *"tota persona que realitzarà, realitzi o hagi realitzat una activitat remunerada en un Estat del que no sigui nacional"*. I en l'article 4 segueix amb més definicions, en aquest cas el que s'entén com familiars dels treballadors migratoris, ja que aquesta Convenció també els afecta a ells, i s'entén com a tals, a aquelles persones que estan casades amb treballadors migratoris, o si no, mantinguin algun tipus de relació semblant a la del matrimoni, així com les persones que tinguin al seu càrrec.

En l'article 3, s'enumera una llista de persones a les que no s'aplicarà la convenció , i són:

- ✓ Persones enviades per organitzacions i organismes internacionals i aquelles persones enviades per l'Estat fora del seu territori a exercir funcions oficials.
- ✓ Persones enviades per un Estat fora del seu territori que participin en programes de desenvolupament i en altres programes de cooperació.
- ✓ Persones que s'instal·lin en un país diferent al d'origen en qualitat d'inversors.
- ✓ Refugiats i apàtrides.
- ✓ Estudiants i persones que reben capacitat.
- ✓ Treballadors en estructures marines que no hagin estat autoritzats a residir i exercir una activitat remunerada en l'Estat d'ocupació.

En l'article 5 fa una distinció dels treballadors migratoris i els seus familiars segons la seva situació o estatus migratori; és a dir, documents i indocumentats.

Són migrants documentats o en situació regular aquells que *"han estat autoritzats a ingressar, a romandre i a exercir una activitat remunerada en l'Estat d'ocupació de conformitat amb les lleis d'aquest Estat i els acords internacionals en què aquest Estat*

sigui part" (article 5 a)). D'altra banda, són migrants indocumentats o en situació irregular aquells que no comptin amb l' autorització de l'Estat receptor per ingressar, romandre i exercir una activitat remunerada en l'Estat d'ocupació (article 5 b)). No obstant, igual que els migrants documentats, també gaudeixen de drets humans.

La manca de documents o de tràmit administratiu no eliminen els drets que les persones tenen. El fet d'entrar en un país diferent del propi, violant les seves lleis d'immigració no suposa la pèrdua dels drets humans dels migrants en situació irregular i tampoc elimina l'obligació de l'Estat receptor de protegir-los.

Els Estats tenen la potestat de regular les seves fronteres, determinar les seves polítiques de migració i deportar els migrants indocumentats; però també és obligació d'aquests Estats respectar els drets humans de totes les persones que es trobin al seu territori. La Convenció reconeix un catàleg de drets per a ambdós tipus de migrants.

Drets inherents a tots els treballadors migrants i les seves famílies

A la Part III de la Convenció, que comprèn dels articles 8 a 35, es concedeix una sèrie de drets a tots els treballadors migratoris i els seus familiars, independentment de quina sigui la seva condició, regulars o irregulars. En molts d'aquests articles s'especifica que s'aplicaran als treballadors migratoris els drets establerts en el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics i en el Pacte de Drets Econòmics, Socials i Culturals. La Convenció també comprèn diversos drets relacionats amb la necessitat de protecció, en els quals es preveuen garanties addicionals, a causa de lo vulnerables que són aquests treballadors i les seves famílies.

Aquests drets inherents a tot treballador migratori i als seus familiars que es troben en la Convenció són:

- Dret a la vida (article 9).
- Llibertats de pensament, consciència, religió (article 12), opinió i expressió, i per demanar, rebre i difondre informació (article 13).
- Dret a la propietat (article 15).
- Dret a la llibertat i seguretat personals (article 16).
- Dret a l'assistència consular (article 16).

- Dret a la protecció efectiva de l'Estat contra tota violència, dany corporal, amenaça o intimidació per part de funcionaris públics o de particulars, grups o institucions (article 16).
- Dret a un procés adequat (articles 17 i 19), i dret a saber, en un idioma que coneguin, els motius de la detenció i les acusacions que se li fan (article 16).
- Reconeixement de la personalitat jurídica (article 24).
- Drets laborals (articles 25 i 26), a la seguretat social (article 27) i, a l'atenció mèdica d'urgència (article 28).
- Drets dels fills de treballadors migratoris a tenir un nom, al registre del seu naixement i a tenir una nacionalitat (article 29).
- Dret a l'educació (article 30).
- Dret a la seva identitat cultural (article 31).

Qualsevol migrant, independentment de si és documentat o indocumentat, té dret a la defensa (articles 16 i 18) i, en aquest sentit, es disposa que els treballadors migratoris i els seus familiars detinguts a causa d'una infracció penal seran portats el més aviat possible davant un jutge i tindran dret a ser jutjats en un termini raonable o, a ser posats en llibertat. Ara bé, quan un treballador migratori o un familiar seu sigui arrestat, estigui a la presó o detingut en espera de judici o està sota qualsevol altra forma de detenció:

- a) Les autoritats consulars o diplomàtiques del seu Estat d'origen, seran informades, si ho sol·licita el detingut, de la detenció o posada a la presó i dels motius d'aquesta mesura, tal com s'estableix en l'article 23 de la Convenció.
- b) Els treballadors migratoris i els seus familiars que siguin privats de la seva llibertat per detenció o posada a la presó tindran dret a iniciar procediments davant un tribunal, a fi que aquest pugui decidir el més aviat possible sobre la legalitat de la seva detenció; per això rebran l'assistència gratuïta, si fos necessari, d'un intèrpret quan no entenguin o parlin l'idioma utilitzat. A més, els treballadors migratoris i els seus familiars que hagin estat víctimes d'una detenció o posada a la presó il·legal tindran dret a exigir una indemnització.

D'altra banda, com ja he comentat anteriorment, un altre dels drets de qualsevol treballador migrant i la seva família és el dret a participar en les activitats sindicals, on moltes vegades s'exclouen a aquests treballadors, així com en l'àmbit d'aplicació de

reglaments sobre condicions de treball. És per això que en l'article 25 del Conveni s'estableix un tracte igualitari dels treballadors migratoris respecte als nacionals del país on es trobi, pel que fa als sous i altres condicions de treball, de manera que un Estat no pot argumentar que una persona és migrant o és migrant indocumentada per pagar menys, sotmetre-ho a horaris extrems o il·legals, atorgar menys prestacions o beneficis, etc; i també gaudeixen del dret, tant de participar en les reunions i activitats dels sindicats, com a afiliar-s'hi, establert, això últim, en l'article 26.

Pel que fa a la Seguretat Social, també rebran el mateix tracte que reben els nacionals de l'Estat d'ocupació, sempre que compleixin els requisits que es preveuen en la legislació aplicable de l'Estat o en els tractats multilaterals i bilaterals, tal com dicta el article 27 de la Convenció. I en el següent article, es concedeix als treballadors migratoris i els seus familiars el dret a rebre atenció mèdica d'urgència, ja sigui per salvar la vida o per evitar futurs danys irreparables, és a dir, que es continua amb la idea de la igualtat de tracte respecte als nacionals de l'Estat on es trobi. És important destacar que aquesta atenció mèdica d'urgència no podrà negar-se per motius d'irregularitat pel que fa a la permanència o l'ocupació.

Un altre dels drets fonamentals que també aborda la Convenció és el que es troba en el seu article 30, el dret a l'educació. Els fills dels treballadors migratoris tindran accés a l'educació de la mateixa manera que ho tenen els fills dels nacionals de l'Estat on es trobi treballant. Això és així encara que la situació de qualsevol dels pares sigui irregular pel que fa a la feina o, a la permanència en aquest Estat, per tant, l'accés a les escoles públiques no es podrà denegar o limitar als fills d'aquests treballadors.

D'altra banda, els treballadors migratoris i els seus familiars, també tenen el dret a transferir els seus ingressos i estalvis un cop hagi finalitzat l'estada al Estat d'ocupació (article 32), així com, a ser informats dels seus drets establerts en la Convenció, dels requisits per a la seva admissió i als drets i obligacions que tenen respecte a la llei de l'Estat on es procedeixi a treballar (article 33).

Però malgrat tots aquests drets que se'ls reconeixen en la Convenció, això no implica que es regularitzi la situació d'aquells treballadors migratoris i els seus familiars que es trobin en una situació irregular, tal com estableix l'últim article de la part III del Conveni, l'article 35.

D'altra banda, com bé he dit anteriorment, els migrants, independentment de la seva condició migratòria, tenen una sèrie de drets inalterables, així doncs, la Convenció estableix unes accions prohibides pels agents estatals, com ara:

- ❖ Tortures i tractes o penes cruels, inhumanes o degradants (article 10).
- ❖ Esclavitud, servitud i treballs forçosos (article 11).
- ❖ Intromissió arbitràries o il·legals en la vida privada, família, de la llar, correspondència o altres comunicacions (article 14).
- ❖ Detenció o presó arbitrària (article 16).
- ❖ Prohibició de confiscar o destruir qualsevol document d'identitat, autorització d'entrada, estada, residència o permanència en el territori d'un país, o dels permisos de treball (article 21).
- ❖ Expulsions col·lectives (article 22).

També es fa referència a la situació dels treballadors migratoris en l'article 20.2 on es disposa que cap treballador migratori o familiar seu serà privat de la seva autorització de residència o permís de treball ni expulsat pel fet de no complir una obligació d'un contracte de treball, llevat que el compliment d'aquesta obligació constitueixi condició necessària per a aquesta autorització o permís.

Pel que fa als treballadors migrants indocumentats, la Convenció preveu, que en el cas que hagi de ser expulsat del país on es trobi, el treballador tindrà la possibilitat d'arreglar el pagament dels salaris i altres prestacions, per tant, l'expulsió de l'Estat d'ocupació no menyscarà per si sola cap dels drets que el migrant hagi adquirit de conformitat amb la legislació d'aquest Estat (article 22.6).

Comparació dels drets humans recollits en el Conveni amb altres textos internacionals

La llista de drets fonamentals que apareixen a la Convenció, tant per als treballadors migratoris i els seus familiars que estiguin documentats com per als que tinguin una situació irregular, són els mateixos que apareixen en altres textos internacionals com: Declaració Universal dels Drets de l'Home, Pactes civils i polítics, Conveni Europeu per

a la Protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals, fet a Roma el 4 de novembre de 1979, i els seus protocols.

Es pot comprovar que el text del Conveni és igual al recollit en aquests instruments excepte el canvi del terme "*persona*" pel de "*treballador migrant i familiars*". Però, el fet que estiguin expressament regulats pot suposar que poden complir una missió especial. Un exemple d'això el trobem a l'article 29, on s'instaura el dret dels fills dels treballadors migrants a un nom, al registre del seu naixement i, a tenir una nacionalitat. Aquest precepte és una còpia literal de l'article 24.2 i 3 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics i article 7 del Conveni dels Drets de l'Infant. Però, el fet que sigui un text recorda el dret dels fills dels immigrants a una nacionalitat, per tant, suposa que s'atribueix al fill la nacionalitat de l'Estat de treball si no se li imposés una altra nacionalitat.

Aquest mateix sentit podria donar-se en altres drets com: el dret a la llibertat i la seguretat de les persones, a la igualtat amb els nacionals davant els tribunals, a la igualtat de tracte pel que fa a les condicions de treball i altres condicions d'ocupació, així com als assumptes de seguretat social (arts. 16, 18, 21, 25 i 27).

Per tant, la inclusió d'aquests drets suposa, una reiteració dels ja recollits en altres textos internacionals. Encara que, s'observen algunes millores en matèria de drets individuals.

Drets addicionals dels treballadors migrants que es troben en una situació regular

Així mateix, els treballadors migratoris documentats i els seus familiars gaudiran d'igualtat de tracte respecte dels nacionals en relació amb diferents serveis econòmics i socials (articles 43 i 45), en l'exercici de la seva activitat remunerada (article 55), en l'elecció de la seva activitat remunerada (article 52), i respecte de la protecció contra els acomiadaments i el gaudi de les prestacions d'atur (article 54).

Un cop analitzats els drets inherents a tots els treballadors migrants i les seves famílies, sigui quina sigui la seva condició, en la Convenció estableix, en la seva Part IV, una sèrie de drets addicionals per a aquells treballadors migratoris i els seus familiars que es

trobin en una situació regular (articles 36 al 56). Entre els drets reconeguts només als migrants documentats es troben:

- ✓ Dret a informar, l'Estat d'origen i de treball, de les condicions de l'admissió i estada, així com dels treballs remunerats que estiguin disponibles (article 37).
- ✓ Llibertat de moviment i de residència, llevat de les restriccions que estiguin establertes per llei i siguin necessàries per protegir la seguretat nacional, l'ordre públic, la salut o la moral públiques o els drets i les llibertats dels altres i siguin congruents amb els altres drets reconeguts en la Convenció (article 39).
- ✓ Dret a establir associacions i sindicats (article 40).
- ✓ Drets politicoelectorals, com a poder participar en els assumptes públics del seu Estat d'origen, votar, i a ser escollits (articles 41 i 42), si aquest Estat, en l'exercici de la seva sobirania, els concedeix aquests drets.
- ✓ Dret a l'habitatge, accés a institucions d'ensenyament, serveis socials i de salut (articles 43 i 45).
- ✓ Unitat i reunificació familiar (article 44).
- ✓ Drets laborals (article 49). Com en el cas que una legislació d'un determinat Estat estableixi que es necessita diferents autoritzacions per a la residència i el treball, en aquest cas, s'atorgarà una autorització de residència de, almenys, el mateix període de temps que duri el permís de treball.
- ✓ Llibertat de treball (article 52), i igualtat de tracte respecte dels nacionals en l'exercici de l'activitat remunerada (article 55).

A més, no es considerarà que un treballador es troba en una situació irregular quan a l'Estat d'ocupació no estigui autoritzat a triar lliurement qualsevol activitat remunerada, així com tampoc se'ls retiressin l'autorització de residència encara que s'hagi acabat aquesta activitat remunerada abans que s'acabi el termini del permís de treball, exceptuant els casos en què l'autorització de residència depengui de l'activitat remunerada, tal com s'estableix en l'article 51 de la Convenció.

Un altre dels avantatges de ser treballador migratori en situació regular, és que estan exempts de pagar impostos en concepte d'importació i exportació dels seus efectes personals i estris domèstics, així com tampoc hauran de pagar impostos més alts que els nacionals de l'Estat on estiguin (articles 46 i 48).

Més endavant, en l'article 50 es disposa que, en el cas de separació o nul·litat del matrimoni, o mort d'un treballador migratori, l'Estat d'ocupació concedirà una autorització perquè els familiars d'aquest treballador puguin estar en aquest Estat i fomentar, aquesta unitat familiar que s'esmenta en l'article 44.

La Convenció també fa referència, en l'article 68.2 a aquells que contracten treballadors indocumentats, on es preveu la possibilitat de sancionar els que ho facin, però això no menyscarà *"els drets dels treballadors migratoris davant dels seus ocupadors en relació amb la seva ocupació"*.

Finalment, a la part V de la Convenció es defineixen per primera vegada els drets que s'apliquen a certes categories de treballadors migratoris i els seus familiars, com ara els treballadors fronterers, els treballadors de temporada, els treballadors itinerants, els treballadors migratoris vinculats a un projecte i els treballadors per compte propi.

Comparació dels drets addicionals dels treballadors migrants en situació regular amb els prèviament recollits en altres textos internacionals

Afegir aquests drets suposa una reiteració dels ja recollits en altres textos internacionals: Convenis i Recomanacions de l'Organització Internacional del Treball, Carta Social Europea, i Estatut jurídic del Treballador Migrant.

A l'hora de valorar l'abast d'aquesta reiteració es pot arribar a la conclusió que, pel que fa als Convenis realitzats en l'Organització Internacional del Treball, l'abast dels aquests ha estat escàs.

COMITÈ DE PROTECCIÓ DELS DRETS DE TOTS ELS TREBALLADORS I DELS SEUS FAMILIARS

Els mecanismes de supervisió i els procediments de queixa en cas d'incompliment del Conveni es recullen en la part VII del mateix. Aquests procediments es dirigiran a través d'un Comitè especial. L'aplicació de la Convenció és responsabilitat dels Estats part.

A l'article 72 es preveu l'establiment d'un comitè encarregat de vetllar per l'aplicació de la Convenció: el Comitè de Protecció dels Drets de tots els Treballadors Migratoris i dels seus Familiars⁶, integrat per 14 experts elegits pels Estats part. Es reuneix a Ginebra.

Els membres del Comitè són elegits en votació secreta pels Estats part. En el procés d'elecció es valora segons la distribució geogràfica i la representació dels principals sistemes jurídics i s'inclou tant als Estats d'origen com els Estats d'ocupació de treballadors migratoris. Els membres del Comitè, que actuen a títol personal, tenen un mandat de quatre anys.

En l'article 73 s'estableix que els Estats part accepten l'obligació de presentar informes sobre les mesures que hagin pres per aplicar la Convenció en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de la Convenció per a l'Estat part de què es tracti, i, posteriorment, cada cinc anys.

En els seus informes, els Estats reflectiran les mesures legislatives, judicials, administratives i de qualsevol altre tipus, que hagin adoptat per complir amb les disposicions de la Convenció. En els informes presentats s'indicaran també els factors i les dificultats, segons el cas, que afectin l'aplicació de la Convenció, i es proporcionarà informació sobre les característiques dels corrents migratoris que es produeixin en el territori de l'Estat de què es tracti.

⁶ Web institucional del Comitè de Protecció dels Drets de tots els Treballadors Migratoris i dels seus Familiars disponible en el següent enllaç:
<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CMW/Pages/CMWIndex.aspx>

El Comitè examinarà els informes que presentin els Estats parts, intervenint l'Organització Internacional del Treball directament en aquesta activitat de supervisió. La col·laboració de l'Organització Internacional del Treball en l'aplicació de la Convenció és bastant àmplia (articles 74.2 i 74.5). Després d'examinar els informes, el Comitè farà arribar a l'Estat part de que es tracti, les observacions que considera oportunes.

El Comitè convidarà l'OIT ⁷ a nomenar representants perquè participin, amb caràcter consultiu, en les seves sessions (article 74.5). Posteriorment, segons el que estableix l'article 74.8, el secretari general de les Nacions Unides traslladarà als Estats part, els informes que faci, anualment el Comitè.

En el capítol de queixes i reclamacions pel no compliment del Conveni podem veure dos procediments diferents: el primer seria un procediment de queixes entre estats, que estableix l'article 76; i el segon, incorpora un procediment de queixes per individus, que regula l'article 77. En el primer procediment de queixes entre estats, es disposa que el Comitè intentarà resoldre tot desacord mitjançant els seus bons oficis.

Per la seva banda l'article 77 es dictamina que, tot Estat part pot declarar en qualsevol moment, que reconeix la competència del Comitè per rebre i examinar les comunicacions enviades per persones que estan sotmeses a la seva jurisdicció, que al·leguin que aquest Estat part ha violat els drets individuals que se'ls reconeix en la Convenció. Si no s'ha fet aquesta declaració, el Comitè no admetrà cap comunicació relativa a aquest estat part. Quan el Comitè comprovi que aquesta qüestió no ha estat examinada en un altre procediment d'investigació o solució internacional, i que s'han esgotat tots els recursos de la jurisdicció interna, podrà demanar explicacions per escrit i expressar les seves opinions després d'haver examinat tota la informació disponible.

Tots dos procediments entraran en vigor en el moment en què deu estats part es comprometen voluntàriament a complir-los.

⁷ Per més informació sobre les seves tasques consultar la web institucional de l'Organització Internacional del Treball al següent enllaç:
<http://www.ilo.org/global/lang--es/index.htm>

Així doncs, tal com s'estableix en la Convenció, el Comitè té competència per a:

- a) Interpretar els drets reconeguts en la Convenció Internacional sobre la protecció dels Drets de tots els Treballadors Migratoris i dels seus Familiars, ja que emet observacions generals, la finalitat dels quals es guiar els Estats part en el compliment de les obligacions fixades en la Convenció.
- b) Examinar els informes que presenten els estats sobre les mesures que han adoptat per complir els drets reconeguts en la Convenció, amb base al dictaminat en l'article 73.
- c) Rebre i examinar les comunicacions que planteja un estat part contra un altre. El Comitè examina la denúncia que un estat part planteja contra un altre per l'incompliment de les obligacions que imposa la Convenció (article 76).
- d) Rebre i conèixer les denúncies o queixes dels particulars en què s'al·lega la violació als drets reconeguts en la Convenció. A diferència del Comitè de Drets Humans i del Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació de la Dona, aquest Comitè obté la seva competència per conèixer i tramitar peticions individuals de la mateixa Convenció que li dóna origen. Per tant, els estats que l'hagin ratificat hauran de presentar, una declaració d'acceptació de competència, tal com s'estableix en l'article 77 de la Convenció.

RELATOR ESPECIAL SOBRE ELS DRETS HUMANS DELS MIGRANTS

La figura del Relator Especial sobre els Drets Humans dels Migrants es va crear el 1999 per la anterior Comissió de Drets Humans, en virtut de la resolució 1999/44. El mandat del Relator va ser prorrogat per tres anys mitjançant la resolució 2005/47, aprovada per la Comissió, el 2005. En aquesta última ocasió va ser nomenat com a Relator Especial sobre els drets humans dels Migrants el mexicà Jorge Bustamante, que mitjançant la resolució 8/10 de 10 de juny de 2008, dictada pel Consell de Drets Humans, va prolongar el seu mandat durant 3 anys més. Bustamante va substituir en el lloc de Relator Especial a Gabriela Rodríguez Pizarro, nacional de Costa Rica. Des del juliol del 2011 aquest càrrec l'ostenta el canadenc François Crépeau.

El Consell assenyala que hi ha una responsabilitat compartida entre els països d'origen, trànsit i destí per atendre de manera global els moviments migratoris, és per això que el mandat del Relator Especial, no només comprèn els països que han ratificat la Convenció Internacional sobre la Protecció dels Drets de tots els Treballadors Migratoris i dels seus familiars, sinó que també aquells que no ho han fet.

La resolució confirma la importància que el relator especial compti amb informació sobre les violacions dels drets humans dels migrants, informació que ha de ser facilitada pels governs, òrgans creats en virtut de tractats, organismes especialitzats, relators especials sobre diferents qüestions de drets humans i organitzacions intergovernamentals; i que continuï amb el seu programa de visites als Estats.

Perquè el Relator Especial adopti les mesures pertinents, no cal que s'esgotin totes les vies internes de l'Estat en qüestió. També podrà realitzar missions conjuntes amb altres mandats establerts per la Comissió, si els fets que promouen aquesta violació de drets, entren dins l'àmbit d'aplicació de més d'un mandat.

Les funcions del Relator Especial són:

- Protecció efectiva dels drets humans dels migrants, mitjançant la utilització dels recursos necessaris; protegint els sectors més vulnerables, com són, les dones, els nens i les persones que estiguin en una situació irregular.
- Demanar informació, així com rebre-la, de qualsevol violació que hagi rebut una persona migrant (o la seva família) d'algun dret fonamental; sigui quin sigui l'origen de la informació, fins i tot del mateix migrant.
- Fomentar l'aplicació de les normes internacionals sobre la protecció dels migrants i els seus familiars.
- Per evitar o solucionar les possibles violacions dels drets humans dels migrants, el Relator Especial té el deure de dictar recomanacions a aquells estats en què s'han produït.
- Ha de promoure aquelles mesures que siguin necessàries, ja sigui a escala regional, nacional o internacional, per suprimir les presents i futures violacions de drets humans dels migrants i els seus familiars.
- Comptar amb la visió global de tots dos gèneres, masculí i femení, a l'hora de demanar informació.
- Incidir, especialment, en les recomanacions sobre les solucions a l'execució dels drets que comporta el mandat, defensant, sempre, pràctiques impecables i mitjans concrets per a la cooperació internacional.
- Informar, en tot moment, al Consell, mitjançant un informe anual, així com a l'Assemblea General.

En resum, el Relator Especial, examinarà els mitjans per superar els obstacles que encara existeixen, per protegir els drets humans dels migrants, especialment els de les dones, els nens i els migrants en situació indocumentada o irregular. Així com, formular recomanacions per prevenir i solucionar les violacions als drets humans dels migrants, promoure l'aplicació efectiva de la normativa internacional en la matèria i donar especial èmfasi a la identificació de solucions en àrees concretes, així com mitjans per enfortir la cooperació internacional en la matèria.

Per realitzar correctament la seva feina, el Relator Especial ha de:

- ✓ Tenir en compte tots els instruments internacionals relatius a la protecció dels drets humans que pertanyin a les Nacions Unides, no només per protegir aquests drets relatius als migrants, sinó que també per promoure'ls.⁸
- ✓ Demanar informació de totes les possibles violacions de drets humans que hagin patit els migrants, tant al govern del país on s'hagi detectat la violació, com als diferents òrgans especialitzats i relators especials en qüestions de drets humans, organitzacions intergovernamentals o no governamentals, qualsevol organització competent de Nacions Unides, etc.

⁸ Instruments com: “*Declaración Universal de Derechos Humanos*” de 10 de desembre de 1948; “*Pacto Internacional de Derechos Económicos, Sociales y Culturales*” de 16 de desembre de 1966; “*Pacto Internacional de Derechos Civiles y Políticos*” de 16 de desembre de 1966; “*Convención Internacional sobre la Eliminación de todas las Formas de Discriminación Racial*” de 21 de desembre de 1965; “*Convención sobre la eliminación de todas las formas de discriminación contra la mujer*” de 18 de desembre de 1979; “*Convención sobre los Derechos del Niño*” de 20 de novembre de 1989; “*Protocolo Facultativo de la Convención sobre los Derechos del Niño relativo a la venta de niños, la prostitución infantil y la utilización de niños en la pornografía*” de 25 de maig de 2000; “*Protocolo Facultativo de la Convención sobre los Derechos del Niño relativo a la participación de niños en los conflictos armados*” de 25 de maig de 2000; “*Convención contra la Tortura y otros Tratos o Penas Crueles, Inhumanos o Degradantes*” de 10 de desembre de 1984; “*Convención Internacional sobre la protección de los derechos de todos los trabajadores migratorios y de sus familiares*” de 18 de desembre de 1990; “*OIT, Convención de la Migración para el Empleo*”, 1949; “*OIT, Recomendación No. 86 sobre los trabajadores migrantes*”; “*OIT, Convenio No. 143 sobre los trabajadores migrantes*”; “*OIT, Recomendación No. 151 sobre los trabajadores migrantes*” (1975); “*Convención de las Naciones Unidas contra el Crimen Organizado Transnacional, y sus protocolos*”; “*Declaración sobre los derechos humanos de los individuos que no son nacionales del país en que viven*” de 13 de desembre de 1985; “*Declaración y Programa de Acción de Durban*” (2001); “*Principios y Directrices recomendados sobre los derechos humanos y la trata de personas*” (Informe de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans al Consell Econòmic y Social; Resolució de la Comissió de Drets Humans sobre els Drets Humans dels migrants, 2005 (E/ CN.4/RES/2005/47); Resolució de l'Assemblea General de les Nacions Unides sobre la protecció dels migrants, 2004 (A/RES/59/194); Resolució del Consell de Drets Humans 8/10 “*Derechos humanos de los migrantes: mandato del Relator Especial Sobre los derechos humanos de los migrantes*”.

- ✓ Suggestir els governs a que considerin seriosament la possibilitat de convidar al Relator Especial a visitar els seus països per tal de permetre exercir eficaçment el seu mandat.
- ✓ Suggestir, també, als governs que cooperin plenament amb el Relator Especial en l'exercici de les funcions i deures que li han estat encomanats, que li proporcionin tota la informació sol·licitada, que considerin la possibilitat d'aplicar les recomanacions contingudes en els seus informes i que responguin sense perdre temps, a les seves crides urgents.
- ✓ Tenir en consideració les negociacions bilaterals i regionals que tinguin com a objectiu principal el retorn i reintegració dels migrants que es troben en una situació irregular.
- ✓ Demanar a tots els mecanismes competents que cooperin amb ell.
- ✓ Sol·licitar al Secretari General que li atorgui tota l'assistència financera i en recursos humans que necessiti per a l'exercici del seu mandat.

A més de les funcions bàsiques que té el Relator Especial, abans enumerades, aquest també participa en conferències, seminaris i taules rodones relatives als drets dels migrants. També ha de presentar anualment, un informe al Consell, sobre la situació mundial en l'àmbit dels drets dels migrants, així com, les principals preocupacions i les bones pràctiques que s'han dut a terme. En aquests informes també pot afegir recomanacions per tal de protegir els drets humans dels migrants.⁹

⁹ Relació d'informes del Relator Especial per als Drets Humans dels Migrants al següent enllaç: http://ap.ohchr.org/documents/dpage_s.aspx?m=97

APROXIMACIÓ HISTÒRICA DE LA RELATORIA ESPECIAL DELS DRETS HUMANS DELS MIGRANTS

Gabriela Rodríguez Pizarro

Va néixer a Costa Rica al 1950. Va estudiar a la Universitat Catòlica de Xile. Va ser nomenada com Relatora Especial dels Drets Humans dels Migrants al 1999, i el seu càrrec va durar fins l'agost de 2005, on va ser substituïda per Jorge Bustamante. Actualment és assessora al Centre Internacional per als Drets Humans dels Migrants.

La seva principal preocupació ha estat la lluita contra les xarxes de tràfic de persones i és una gran defensora, sobretot, dels drets de la dona migrant.

Jorge Bustamante Fernández

Va néixer a Mèxic al 1938. És doctor en Sociologia per la Universitat de Notre Dame, Indiana (EUA). Ha estat professor a moltes universitats.

Ha passat molts anys dedicat a estudiar el fenomen mundial de les migracions internacionals i ha lluitat pel respecte dels drets humans dels migrants.

Moltes de les seves propostes han estat aprovades en la Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides. Va ser Relator Especial de l'ONU per als Drets Humans dels Migrants des del 2005 fins a l'agost de 2011.

Ha rebut nombrosos premis i escrit unes 200 publicacions de caràcter científic sobre temes de migració internacional Mèxic - EUA.

François Crépeau

Va néixer al Canadà al 1960. Es va llicenciar en Dret per la Universitat McGill, i és professor titular en aquesta mateixa universitat. Ha estat nomenat relator especial de les Nacions Unides sobre els Drets Humans dels Migrants a 2011.

Ha impartit nombroses conferències, ha publicat molts articles i cinc llibres. Dirigeix el "*Mondialisation et Droit International*" a Éditions Bruylant - Larcier (Brussel·les).

De 2001 a 2008, va ser professor a la Universitat de Montréal, titular de la Càtedra d'Investigació de Canadà en Dret Internacional sobre Migració i fundador director científic del Centre d'Études et de Recherches Internationales de L'Université de Montréal.

El focus de la seva recerca actual inclou mecanismes de control de la migració, els drets dels estrangers, la relació entre la seguretat i la migració, i la vinculació entre l'Estat de Dret i la globalització.

ANÀLISI DEL TREBALL DELS RELATORS ESPECIALS DELS DRETS HUMANS DELS MIGRANTS

Contingut dels informes del Relator Especial

En els informes anuals que ha de fer el Relator Especial al Consell de Drets Humans, s'elabora un resum de les comunicacions que hagin estat enviades als governs afectats i les seves respectives respostes.

Les comunicacions que rep el Relator Especial poden ser sol·licituds d'informació, cooperació, adopció de mesures urgents o investigar possibles violacions dels drets humans dels migrants. Aquestes comunicacions són de dos tipus:

- Casos individuals de violació de drets humans dels migrants.
- Casos generals que tenen a veure amb els drets humans dels migrants en un cert país.

Pel que fa a les Cartes de denúncia, el Relator Especial, tindrà en compte els següents aspectes per aprovar:

- ✓ No ha de tenir connotacions polítiques ni ser infundada.
- ✓ Ha de descriure les possibles vulneracions dels drets humans.
- ✓ Sense llenguatge abusiu.
- ✓ Aquesta comunicació l'ha de lliurar aquella persona o persones que hagin estat víctimes de la possible violació de drets humans, així com també estan legitimats per presentar-les, qualsevol organització no governamental.
- ✓ No s'han de basar en el que s'hagi difós pels mitjans de comunicació.

Un altre dels instruments del què disposa el Relator Especial són les crides urgents, que serveixen per comunicar informació en els casos en què es detecta una possible vulneració dels drets humans sobre els migrants i es necessiten mesures urgents per evitar el perill que poden causar.

És important que les comunicacions enviades al Relator Especial continguin informació exacta, actualitzada i precisa. El mínim que s'ha d'incloure és:

- ✓ Data, hora i lloc exacte on s'ha produït la vulneració.
- ✓ El nom i nombre de persones que van ser víctimes d'aquesta vulneració, així com tots els detalls que siguin possibles.
- ✓ Qui va cometre aquesta violació de drets humans sobre els migrants.
- ✓ Quines mesures van dur a terme els governs dels Estats implicats per solucionar aquest incident.
- ✓ Mesures que s'han pres davant dels organismes internacionals.
- ✓ Informació personal de la persona, persones o organització que ha subministrat la informació.

Informes presentats per Gabriela Rodríguez Pizarro com Relatora Especial (1999-2005)

- Informe sobre els drets humans dels migrants presentat per la Relatora Especial de la Comissió de Drets Humans.
- Estudi *"Discriminació racial, xenofòbia i intolerància contra les persones migrants"*.
- Grups específics i individus: Treballadors Migrants: Informe presentat per la Relatora de conformitat amb la resolució 2001/52 de la Comissió de Drets Humans.
- Grups i individus específics: Treballadors Migrants: Nota verbal de 18 desembre 2002 dirigida al President del 58 període de sessions de la Comissió de Drets Humans per la Missió Permanent de Mèxic davant l'Oficina de les Nacions Unides a Ginebra.
- Grups i individus específics: Treballadors Migrants: Nota verbal de 24 de gener de 2003 dirigida a la presidenta del 59 període de sessions de la Comissió de Drets Humans per la Missió Permanent de Mèxic davant l'Oficina de les Nacions Unides a Ginebra.
- Grups i individus específics: Treballadors Migrants: Nota verbal de 29 gener 2004 dirigida a l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans per la Missió Permanent d'Espanya davant l'Oficina de les Nacions Unides a Ginebra.

- Drets Humans dels Migrants. Missió a l'Equador: Informe de la Relatora Especial presentat en compliment de la resolució 2001/52.
- Missió a Filipines: Informe de la Relatora Especial presentat en compliment de la resolució 2002/62 de la Comissió de Drets Humans.
- Visita a Espanya: Informe presentat per la Relatora Especial de conformitat amb la resolució 2003/46 de la Comissió de Drets Humans.
- Visita a la República Islàmica de l'Iran.
- Visita a Itàlia: Informe presentat per la Relatora Especial de conformitat amb la resolució 2004/53 de la Comissió de Drets Humans.
- Visita a Mèxic: Informe presentat per la Relatora Especial de conformitat amb la resolució 2002/62 de la Comissió de Drets Humans.

Informes presentats per Jorge Bustamante com Relator Especial (2005-2011)

- Activitats del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: Aquesta nota ha estat preparada per la Secretaria en compliment de la resolució 65/212 de l'Assemblea General.
- Protecció dels migrants - Informe del Secretari General: Aquest informe es presenta de conformitat amb la resolució 65/212 de l'Assemblea General.
- Els drets humans dels migrants: mandat del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: Resolució aprovada pel Consell de Drets Humans 17 /12.
- Migrants i sol·licitants d'asil que fugen dels successos esdevinguts a l'Àfrica septentrional.
- Els drets humans dels migrants: mandat del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió a Sud-àfrica.
- Protecció dels migrants: Resolució aprovada per l'Assemblea General el 21 de desembre de 2010, 65/212.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió al Japó.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants.

- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió al Senegal.
- Activitats mundials per a l'eliminació total del racisme, la discriminació racial, la xenofòbia i les formes connexes d'intolerància i per l'aplicació i el seguiment generals de la Declaració i el Programa d'Acció de Durban - Informe del Secretari General: Aquest informe es presenta de conformitat amb el que disposa la resolució 64/148 de l'Assemblea General.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: Informe realitzat de conformitat amb la resolució 64/166 de l'Assemblea General i la resolució 8 /10 del Consell de Drets Humans.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: L'informe es presenta de conformitat amb la resolució 8 /10 del Consell.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió a Romania.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió al Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord.
- Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: Informe presentat de conformitat amb les resolucions 63/184 de l'Assemblea i 8 /10 del Consell de Drets Humans.
- Violència contra les treballadores migratòries - Informe del Secretari General: Aquest informe està elaborat de conformitat amb el que disposa la resolució 62/132 de l'Assemblea General.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió a Mèxic (9 a 15 març 2008).
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió a Guatemala (24 a 28 de març de 2008).
- Protecció dels migrants: Resolució aprovada per l'Assemblea General el 18 de desembre de 2008, 63/184.
- Els drets humans dels migrants: mandat del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: Resolució 8 /10.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió als Estats Units d'Amèrica.

- Protecció dels migrants - Informe del Secretari General: Aquest informe es presenta en compliment de la resolució 61/ 165 de l'Assemblea General.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: Informe presentat de conformitat amb la resolució 1999/44 de la Comissió de Drets Humans.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Missió República de Corea.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Missió a Indonèsia.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: aplicació de la resolució 60/251 de l'Assemblea General, de 15 de març de 2006.
- Protecció dels migrants: Resolució aprovada per l'Assemblea General el 19 de desembre de 2006, 61/165.
- Informe provisional del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: Informe presentat de conformitat amb la decisió 1/102 del Consell de Drets Humans.
- Protecció dels migrants: Resolució aprovada per l'Assemblea General el 16 de desembre de 2005, 60/169.

Informes presentats per François Crépeau com Relator Especial (2011 - Actualitat)

Protecció dels migrants: Resolució aprovada per l'Assemblea General el 18 de desembre de 2013.

- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: l'informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants presentat de conformitat amb la resolució 67/172 de l'Assemblea.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió a Tunísia.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió a Itàlia (29 de setembre a 8 d'octubre de 2012).

- Informe del Relator Especial sobre els drets humans i els migrants - Estudi regional: administració de les fronteres perifèriques de la Unió Europea i les seves repercussions sobre els drets humans dels migrants: Aquest informe es presenta d'acord amb el que disposa la resolució 17/12 del Consell de Drets humans i en ell s'ofereix un breu panorama general de les activitats realitzades pel Relator Especial sobre els drets humans dels migrants entre l'1 de juny de 2012 i el 30 d'abril de 2013.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió a Grècia.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió a Turquia (25 a 29 de juny de 2012) .
- Protecció dels migrants: Resolució aprovada per l'Assemblea General el 20 de desembre de 2012.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants - Addició - Missió a Albània.
- Informe del Relator Especial sobre els drets humans dels migrants: Aquest informe es presenta de conformitat amb la resolució 17 /12 del Consell de Drets Humans.
- Protecció dels migrants: Resolució aprovada per l'Assemblea General el 19 desembre 2011.
- Els drets humans dels migrants: Resolució aprovada pel Consell de Drets Humans 18/21.
- Drets humans dels migrants.

RELATORIA DELS INFORMES ANUALS SOBRE ELS DRETS DELS MIGRANTS¹⁰

2000

D'acord amb la resolució 1999/44 de la Comissió de Drets Humans, la Relatora Especial per als Drets Humans dels Migrants, Gabriela Rodríguez, presenta el primer informe. El text contempla en una primera part una descripció de les activitats realitzades per la Relatora Especial per respondre a l'encàrrec de la Comissió.

A més, en aquest primer informe, elabora una descripció del context de feminització de la migració i d'interès creixent de la comunitat internacional sobre aquest fenomen.

Posteriorment, també realitza el primer esbós del seu pla de treball, on contempla com a propòsit general el de recopilar informació per poder presentar un informe als 57 ° i 58 ° períodes de sessions de la Comissió, així com recomanar a les instàncies que tenen interès en el tema.

La recopilació d'informació es va fer tenint en compte les opinions de tots dos gèneres i dels sectors dels quals provenguin, inclosos els propis migrants. Va incloure el seguiment de les iniciatives intergovernamentals que estaven en curs per fer front al problema de la migració i la realització de missions d'observació a països afectats per aquest fenomen.

Un segon apartat de l'informe recopila els instruments internacionals disponibles per a la defensa dels drets humans dels migrants i, reclama l'existència d'una figura que defineixi les categories de migrants existents. També preveu tenir en compte el problema del tràfic de persones, i en aquest aspecte, la Relatora Especial planteja formular una definició de treball de la categoria de migrant.

Finalment, l'informe presenta algunes observacions de la Relatora Especial considerades com a línies de recerca que han de ser desenvolupades posteriorment. Una d'elles és la

¹⁰ Informes del Relator Especial en el següent enllaç: http://ap.ohchr.org/documents/dpage_s.aspx?m=97

relació que hi ha entre la migració i l'augment del racisme, la discriminació i la intolerància.

L'informe conclou amb un apartat de conclusions preliminars i algunes recomanacions.

2001

De conformitat amb la resolució 2000/48 de la Comissió de Drets Humans, la Relatora Especial sobre els Drets Humans dels Migrants, Gabriela Rodríguez Pizarro, presenta aquest segon informe. El tracta la informació rebuda, les comunicacions enviades i les activitats realitzades per la Relatora Especial entre el 6 de gener i el 15 de desembre de 2000.

La Relatora Especial intervé en les següents situacions que corresponen al seu mandat:

- a) Actes que incompleixin la normativa de protecció dels drets humans dels migrants.
- b) Casos de discriminació i violència contra els homes i les dones migrants.
- c) Obstacles contra la protecció dels drets humans dels migrants.
- d) Actes comesos contra els nens migrants.
- e) Actes de tràfic il·lícit i tracta de migrants.
- f) Retorn de migrants que es troben en situació irregular.

Durant aquest període, la Relatora Especial va realitzar crides urgents als governs d'Argentina, Canadà, Emirats Àrabs i al Líban. En ells, va cridar l'atenció a aquests governs, sobre les informacions rebudes de suposades violacions de drets humans de persones migrants. Sobretot al govern d'Argentina sobre els atacs racistes i xenòfobs soferts pels “*quinteros*” bolivians residents a Escobar, Exaltació de la Creu, Campana i Zárate.

La Relatora va enviar una acció urgent conjunta al govern canadenc sobre la possible deportació d'una ciutadana del Pakistan amenaçada de mort en aquest país, i al Govern dels Emirats Àrabs sobre la sentència de mort imposada a una immigrant d'Indonèsia i resident en aquell país. La Relatora Especial també va enviar una acció urgent conjunta

al Govern del Líban sobre la situació d'un grup de migrants i sol·licitants d'asil en aquest país, d'origen sudanès.

La Relatora Especial va enviar dues comunicacions als governs d'Espanya i de la República Dominicana en què va demanar informació sobre les condicions de treball i de vida dels immigrants a El Ejido (Espanya) i dels treballadors haitians en els camps de canya de sucre a la República Dominicana.

En l'informe, la Relatora Especial, també fa una llista dels temes que més li preocupen, que són:

- a) Situació de la migració irregular.
- b) Venda de documentació falsa.
- c) Situació de la dona migrant i de menors no acompanyats.
- d) Nens indocumentats sense accés a la sanitat i a l'educació.
- e) Desintegració familiar.
- f) Racisme, xenofòbia i discriminació racial.

En el capítol d'activitats, la Relatora Especial descriu les visites que té previst realitzar durant l'any 2001, tal com se li demanava en la resolució 2000/48.

La Relatora Especial arriba a la conclusió que, segons la informació posada en el seu coneixement en el transcurs de l'últim any, no creu que hagin disminuït les violacions dels drets humans dels migrants.

2002

El següent informe anual es presenta conforme amb la resolució 2002/62 de la Comissió de Drets Humans. Durant el període que s'examina la Relatora Especial va continuar rebent informació sobre els drets humans dels migrants i intercanviant comunicacions amb els governs. Va visitar Mèxic, la frontera entre els Estats Units d'Amèrica i Mèxic, i Filipines.

L'1 d'agost de 2002, la Relatora Especial va sol·licitar informació sobre la qüestió dels migrants que són privats de llibertat, mitjançant un qüestionari que es va distribuir a totes les missions permanents a Ginebra, organitzacions no governamentals, els titulars

de mandats de procediments especials de les Nacions Unides, les missions sobre el terreny de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans (ACNUDH), les Nacions Unides i altres organismes i programes i experts internacionals en aquesta matèria.

Un gran nombre de països van recorre a la detenció administrativa dels migrants irregulars mentre es tramitava la deportació.

També es comenta en aquest informe, que es priva de llibertat als migrants sense que es tingui en compte els seus antecedents personals. Les víctimes del tracte de persones i el tràfic de persones són considerades delinqüents, detingudes i deportades per infraccions o delictes comesos com a conseqüència de les violacions que han patit. En la majoria de casos, no hi ha disposicions específiques relatives a la detenció de nens i altres grups vulnerables, la qual cosa permet la seva detenció en condicions que sovint violen els seus drets humans bàsics i perjudiquen la seva salut física i mental.

A la Relatora Especial li preocupa que en molts països les mesures encaminades a acabar amb les migracions irregulars vulneren els drets bàsics dels migrants, inclosos el dret a buscar asil i les garanties mínimes contra la privació arbitrària de llibertat.

Sovint els migrants indocumentats privats de llibertat no reben l'assistència i protecció legal, mèdica, social i psicològica adequades ni de les institucions dels països d'acollida ni dels seus representants consulars.

La Relatora Especial recomana que les infraccions de les lleis i normes d'immigració no siguin considerades delictes en virtut de la legislació nacional. També anima als governs que garanteixin que el personal dels seus consolats i ambaixades rebin la formació adequada per prestar assistència als nacionals que es troben en dificultats a l'estranger, inclosos els migrants irregulars.

Finalment, la Relatora observa que les ONG nacionals i internacionals han començat a prestar més atenció a la situació dels migrants privats de llibertat, i vol que segueixin documentant i estudiant les violacions i les agressions que sovint pateixen els migrants quan se'ls deté. Així mateix, també anima les organitzacions de la societat civil a què elaborin programes d'assistència als migrants privats de llibertat, en concret, assistència

lletrada, serveis de traducció i assistència social i psicològica, i a visitar regularment els centres de detenció de migrants i les penitenciaris on s'allotja als migrants irregulars.

2003

L'informe anual del 2003 es presenta de conformitat amb la resolució 2003/46 de la Comissió de Drets Humans. Durant aquest any, la Relatora Especial va continuar rebent informació sobre els drets humans dels migrants i intercanviant comunicacions amb els governs.

El 6 de juny de 2003, la Relatora Especial va sol·licitar informació sobre la situació dels migrants que treballen com a empleats domèstics mitjançant un qüestionari que es distribueix a totes les missions permanents a Ginebra, a les ONG, a les agències i programes de Nacions Unides i altres organismes i programes rellevants, així com a experts internacionals en aquest àmbit.

La Relatora Especial va observar que als països desenvolupats, la presència de migrants treballadores domèstiques es torna indispensable per permetre el desenvolupament de les dones en el treball i en la societat. A causa del envelliment de la població de molts països desenvolupats, té especial importància el treball d'aquests empleats domèstics per a la cura dels ancians.

Després d'un augment d'aquesta demanda als països desenvolupats, han crescut les iniciatives i els acords per facilitar migració femenina per a l'ocupació domèstic. No obstant això, s'observa que les iniciatives públiques i privades per facilitar la migració i reclutament dels migrants empleats domèstics, en general, no són capaços de garantir condicions dignes de treball i el respecte dels drets fonamentals de les migrants empleades domèstiques.

La Relatora observa que són diversos els factors que fan de les treballadores domèstiques siguin un col·lectiu de treballadors migrants bastant vulnerable. L'absència de contractes de treball i el fet que l'ocupació domèstica en molts països no és reconeguda per la legislació laboral, permet a l'ocupador imposar unilateralment les condicions de treball. Com a conseqüència, moltes migrants pateixen violacions dels seus drets i acaben treballant en condicions d'abús.

Finalment, la Relatora Especial fa un seguit de recomanacions als Estats d'origen i destinació d'importants fluxos de treballadors domèstics perquè es prenguin totes les mesures necessàries per a assegurar la protecció dels drets d'aquests treballadors.

2004

Aquest informe és el cinquè que presenta a la Comissió de Drets Humans la Relatora Especial sobre els Drets Humans dels Migrants, de conformitat amb la resolució 2004/53 de la Comissió de Drets Humans.

En el capítol I parla de les activitats realitzades durant aquest any. El capítol II fa un balanç del desenvolupament de les línies de recerca establertes per la Relatora Especial com a prioritat del seu mandat al primer informe que va presentar a la Comissió:

- a) Racisme, discriminació i xenofòbia contra els migrants.
- b) Dona migrant i menors no acompanyats.

En aquest capítol també es descriuen els mètodes de treball que han estat utilitzats per la Relatora Especial. El capítol III conté les seves observacions finals i recomanacions.

En l'addició 1 d'aquest informe conté el resum de les comunicacions enviades per la Relatora Especial durant l'any 2004 i les respostes rebudes dels governs interessats.

La Relatora Especial ha inclòs observacions sobre les situacions descrites en les denúncies transmeses i informació sobre les comunicacions enviades per aquest procediment públic especial des de 1999.

Durant aquest any, la Relatora Especial va realitzar visites oficials a la República Islàmica de l'Iran (22 al 29 de febrer de 2004), Itàlia (7 a 18 de juny) i Perú (20 a 30 de setembre).

La Relatora Especial comprova que existeix un continu deteriorament de la situació dels drets humans dels migrants, en particular en el cas d'aquells que es troben en una situació administrativa irregular.

La Relatora Especial demana, en aquest informe, als estats membres que considerin ratificar la *“Convenció Internacional sobre la Protecció dels Drets de tots els*

Treballadors Migratoris i dels seus Familiars”, i la “*Convenció de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional*”, així com el “*Protocol contra el tràfic il·lícit de migrants per terra, mar i aire*” i el “*Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment de dones i nens*”.

Finalment, exigeix a l'Assemblea General continuar els treballs de codificació del projecte d'articles sobre la responsabilitat de l'Estat per fets il·límits internacionals, presentat per la Comissió de Dret Internacional, així com a la Comissió de Drets Humans en relació amb els “*Principis i directrius bàsics sobre el dret de les víctimes de violacions de les normes internacionals de drets humans i del dret internacional humanitari a interposar recursos i obtenir reparacions*”.

2005

Aquest informe es realitza de conformitat amb la resolució 2005/47 de la Comissió. És el primer informe presentat a la Comissió per Jorge Bustamante des del seu nomenament com a Relator Especial sobre els Drets Humans dels Migrants al juliol de 2005.

L'informe es divideix en tres parts, en què es descriu les activitats realitzades pel Relator Especial, el seu mandat, les principals situacions que requereixen la seva atenció i un programa de treball. El Relator Especial segueix fent les activitats que realitzava la seva predecessora, com són, l'enviament de comunicacions, visites a països i estudis temàtics.

El Relator Especial indica que la negativa a acceptar la demanda de mà d'obra migrant és una qüestió important, ja que constitueix una de les principals causes de la immigració il·legal, que dona lloc a bona part dels abusos i violacions dels drets humans de que són víctimes els immigrants. També es produeixen abusos i violacions dels drets humans en el marc de la immigració legal, sobretot quan la immigració té caràcter temporal. Subcontractar mà d'obra immigrant pot també obrir la via a la impunitat dels abusos i les violacions comeses contra els treballadors migratoris.

El Relator Especial es proposa seguir examinant tots els aspectes de les pràctiques discriminatòries que afecten els migrants, especialment a la situació de les dones i els nens.

2006

En aquest informe anual s'explica el treball realitzat pel Relator Especial sobre els drets humans dels Migrants des de la presentació del seu últim informe a l'Assemblea General i el seu informe a la Comissió de Drets Humans.

Jorge Bustamante des del seu nomenament resumeix les respostes dels Estats Membres a un qüestionari sobre les repercussions que han tingut certes lleis i mesures administratives en els migrants, elaborat per ell mateix. En l'informe s'inclouen també algunes de les conclusions sobre les visites que va realitzar a la República de Corea i Indonèsia.

Finalment, el Relator Especial formula algunes recomanacions al Fòrum Mundial sobre la Migració i el desenvolupament, que es va celebrar del 9 al 11 de juliol de 2007 a Brussel·les.

2007

L'informe anual de 2007 resumeix totes les visites que ha fet el Relator Especial entre juny de 2006 i l'1 d'agost de 2007. Presentat en compliment de la resolució 61/165 de l'Assemblea General, també inclou un resum de les comunicacions rebudes dels governs d'Alemanya, Azerbaidjan, Colòmbia, Croàcia, Cuba, Equador, Espanya, Filipines, França, Grècia, Japó, Marroc, Mèxic i la República Bolivariana de Veneçuela en resposta a una nota verbal enviada per l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans el 28 de juny de 2007. Finalment, el Relator Especial encoratja els estats membres a ratificar la Convenció Internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars.

2008

Aquest informe és el quart que Jorge Bustamante presenta al Consell de Drets Humans des del seu nomenament com a Relator al juliol de 2005. L'informe conté les activitats realitzades pel Relator Especial en 2008, de conformitat amb el que disposen la resolució 8 /10 del Consell.

El Relator Especial es centra en la protecció dels nens migrants, recordant l'obligació que té l'Estat de garantir la protecció de tots els nens en totes les etapes del procés migratori. El Relator Especial fa una petita referència a les tres categories de nens afectats pel procés migratori: els que deixen enrere els familiars migrants, els nens que migren a través de les fronteres i els nens migrants en els països de destinació. El Relator Especial conclou amb algunes recomanacions perquè els Estats i altres interessats les examinin i adoptin les mesures oportunes.

2009

En l'informe anual de 2009, elaborat d'acord amb el que disposa la resolució 62/132 de l'Assemblea General, conté informació sobre les mesures adoptades pels estats membres i les activitats realitzades pel sistema de les Nacions Unides per tractar la qüestió de la violència contra les treballadores migratòries i garantir la protecció dels seus drets humans.

Un altre dels temes dels que es tracten, és el del gaudi dels drets dels migrants a la salut i a un habitatge apropiat. Recorda el marc jurídic internacional aplicable i examina els principals obstacles amb què es troben els migrants per gaudir d'aquests drets.

El Relator Especial també destaca una sèrie de bones pràctiques i fa una sèrie de recomanacions per a la posterior examen i per a l'adopció de mesures pels Estats i altres parts interessades.

2010

Aquest informe conté les activitats realitzades entre juny de 2009 i juliol de 2010 i es presenta de conformitat amb la resolució 64/166 de l'Assemblea General i la resolució 8/10 del Consell de Drets Humans.

En l'informe es resumeixen les activitats realitzades pel Relator Especial durant el període abans esmentat i es destaquen els efectes de la penalització de la migració sobre la protecció i el gaudi dels drets humans. En l'informe es ressalten les conseqüències perjudicials d'aquestes polítiques sobre grups que no han de ser considerats de migrants irregulars, com les víctimes del tràfic d'éssers humans, els sol·licitants d'asil i els nens. L'informe acaba amb recomanacions per a un nou examen i per a l'adopció de mesures pels estats membres i altres interessats.

2011

Aquest informe, és l'últim que el Relator Especial, Jorge Bustamante, presenta al Consell de Drets Humans, a causa del nomenament d'un nou Relator Especial a mitjans del 2011.

A la primera part es reuneixen algunes de les principals qüestions en què s'ha centrat des del seu nomenament, concretament la migració irregular i la criminalització dels migrants, la protecció dels infants en el procés de migració i el dret dels migrants a l'habitatge i a la salut. A la segona part es proposen alguns temes en què considera que més investigació podria afegir valor respecte a la protecció dels drets humans dels migrants. Els dos temes en què el relator considera que és important seguir investigant i debatent són la migració en el context del canvi climàtic, i la participació política i els drets civils dels migrants.

2012

Aquest informe es presenta de conformitat amb la resolució 17/12 del Consell de Drets Humans i és el primer que presenta al Consell el nou Relator Especial, François Crépeau, que va assumir el càrrec l'1 d'agost de 2011.

L'informe conté un resum de les activitats dutes a terme pel titular del mandat des que va assumir les seves funcions. La primera part de l'informe es centra en la privació de llibertat dels migrants en situació irregular. S'estableix el marc jurídic internacional i regional en matèria de drets humans, en particular pel que fa als grups de migrants que necessiten protecció especial. A la segona part centra l'atenció en les mesures alternatives a la privació de llibertat. L'informe es basa en la tasca realitzada pels anteriors titulars del mandat, en els seus informes sobre els drets humans dels migrants privats de llibertat i sobre la penalització de la migració irregular.

Posteriorment es va presentar un altre informe en el qual es tracten els efectes del canvi climàtic i algunes de les seves conseqüències per a la migració. El Relator Especial analitza alguns aspectes tècnics de les migracions induïdes pel canvi climàtic, determinació dels llocs i les persones més afectades i consideració dels llocs cap als quals s'estan desplaçant els migrants a conseqüència del canvi climàtic.

Finalment, el Relator Especial assenyala el compromís polític sobre aquesta qüestió que hauran d'assumir diversos interessats, entre ells els governs, la comunitat internacional i les entitats de la societat civil. El Relator Especial aporta diverses conclusions i recomanacions per tal de contribuir a orientar els Estats.

2013

El Relator Especial presenta aquest informe de conformitat amb la resolució 67/172 de l'Assemblea General.

En primer lloc, l'informe presenta les activitats del Relator Especial al llarg del període d'aquest any. Aquest informe tracta de la gestió per part dels governs mundials de la migració. El Relator Especial ofereix un resum sobre això i inclou els avenços recents i

el marc institucional i normatiu actual. També, examina diferents propostes de nous marcs institucionals possibles per a la migració dins del sistema de les Nacions Unides.

L'informe inclou recomanacions específiques en relació amb el Diàleg d'alt nivell sobre la migració internacional i el desenvolupament, que l'Assemblea General va celebrar el 3 i el 4 d'octubre de 2013.

El Relator Especial va dedicar el primer any del seu mandat a un estudi sobre l'administració de les fronteres perifèriques de la Unió Europea i les seves repercussions sobre els drets humans dels migrants. Va realitzar consultes a Brussel·les amb la Unió Europea i va visitar països d'ambdós costats de les fronteres perifèriques d'aquesta: Grècia, Itàlia, Tunísia i Turquia. L'informe també tracta de les dificultats relatives al control de la migració i les fronteres en el marc de la seguretat, l'ús de la detenció com a conseqüència a aquest control i el fet que no es comparteixin les responsabilitats amb els estats que es troben en les fronteres perifèriques.

ANÀLISIS COMPARATIU AMB LA SITUACIÓ A ESPANYA

Drets i Llibertats dels Estrangers segons l'establert en la Constitució

Espanya no ha signat la CITMF, com tampoc l'ha signat cap país desenvolupat de destinació dels fluxos migratoris internacionals. Una de les raons pot ser que a la Part III de la Convenció es reconeixen drets a tots els treballadors i els seus familiars sense distinció, és a dir, amb independència que es trobin en situació regular o irregular (art. 8 a 35). La legislació espanyola vigent diferencia clarament entre migrants regulars i irregulars i, encara que tots els drets fonamentals estan reconeguts per Espanya en la Constitució, la LO 2/2009 de 11 de desembre que reforma de la LO 4/2000 de 11 de gener de drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, distingeix alguns drets com aplicables únicament als migrants regulars, i altres només als nacionals espanyols.

Pel que fa la Constitució Espanyola i les normes jurídiques internacionals relatives a la protecció dels drets i llibertats dels estrangers, primerament, en el Títol I, ens trobem, juntament amb el no reconeixement formal de la igualtat entre espanyols i estrangers davant la llei¹¹, el punt de referència que utilitza la CE per delimitar els drets i llibertats dels estrangers a Espanya, que es troba en l'article 13 de la CE, i en particular en els seus paràgrafs 1 i 2¹²¹³.

¹¹ Es mostra clarament en l'article 14 de la CE, en la qual s'estén únicament a "tots els espanyols".

¹² Article 13: 1. Els estrangers gaudiran a Espanya de les llibertats públiques que garanteix el present Títol en els termes que estableixin els tractats i la llei.

2. Només els espanyols seran titulars dels drets reconeguts en l'article 23, llevat d'allò que, amb criteris de reciprocitat, fos establert per tractat o llei per al dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions municipals.

¹³ Segons el TC: "la inexistència de declaració constitucional que proclamin la igualtat dels estrangers i espanyols no és però, argument suficient per considerar resolt el problema, estimat que la desigualtat de tracte entre estrangers i espanyols resulta constitucionalment admissible, o, fins i tot, que el mateix

Segons el TC, el paràgraf 1 de l'art. 13 de la CE no implica que *"els estrangers gaudiran només d'aquells drets i llibertats que estableixin els tractats i les lleis"*¹⁴. Els drets i llibertats reconeguts als estrangers segueixen sent drets constitucionals, i per tant implica que tots ells *"sense excepció quant al seu contingut, resulten drets de configuració legal"*¹⁵.

El TC¹⁶, en la seva sentència 107/1984 divideix els drets existents en la Constitució en tres grups:

- Hi ha drets que tant els nacionals com els estrangers disposen d'ells en igualtat de condicions, com és el dret a la vida, a la llibertat religiosa, etc (art. 15). I també reconeix una sèrie de drets a tots els estrangers, independentment de la seva situació administrativa, com l'assistència sanitària d'urgència, la tutela judicial efectiva, etc.
- Hi ha una altra sèrie de drets dels quals només poden gaudir aquells estrangers que estiguin en situació regular, com són el dret a la lliure circulació, dret de reunió i associació, entre d'altres.
- I reserva altres drets només per als nacionals, especialment drets polítics, com ara el dret al sufragi actiu o passiu (art. 13 CE).

Es pot interpretar que de la CE es dedueix un sistema jurídic d'igualtat restringida entre espanyols i estrangers en matèria de drets i llibertats.

Tot i que la pròpia CE no fa una clara classificació d'aquells drets i llibertats susceptibles d'ubicar-se en ambdues categories, nacionals i estrangers; i, a més, la mateixa redacció de certs articles de la CE no ajuda gaire a catalogar els drets i llibertats

plantejament d'una qüestió d'igualtat entre estrangers i espanyols aquesta constitucionalment exclòs"
STC 107/1984, de 23 de novembre, Fonament Jurídic Tercer.

¹⁴ STC 99/1985, de 30 de setembre, Fonament Jurídic Segon.

¹⁵ STC 107/1984, de 23 de novembre, Fonament Jurídic Tercer.

¹⁶ STC 107/1984, i mitjançant també les SSTC 99/1985, 115/1987, 112/1991, 94/1993, 116/1993, 242/1994, 130/1995, 24/2000, 95/2000 i 95/2003.

reconeguts, considerant que en alguns d'ells es realitza, en delimitar els titulars d'aquest dret o llibertat, una reserva als nacionals espanyols.

Això succeeix, per exemple en l'art. 19 CE en el qual s'afirma que només *"els espanyols tenen dret a elegir lliurement la residència i a circular pel territori nacional"*; tot i això, el TC ha considerat que la referència de l'art. 19 CE *"no pot ser entesa com a equivalent a una norma d'exclusió dels estrangers de l'àmbit subjectiu d'aquest dret fonamental (referit al dret de residència i desplaçament)"*, considerant a més que els articles 12 i 13 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics *"es deriven límits a les possibilitats obertes al legislador per determinar els supòsits d'expulsió d'un estranger a Espanya"*¹⁷.

En el mateix sentit cal tenir present la interpretació del TC de l'art. 35 de la CE, pel qual també estableix que tots els espanyols tenen dret al treball; en relació amb el dret a ser contractat, el TC ha indicat que *"no hi ha tractat ni llei que estableixin la igualtat de tracte entre nacionals i estrangers per a l'accés a un lloc de treball (n'hi ha amb relació als drets laborals una vegada produïda la contractació)"*, encara que partint en aquest cas (art. 35 CE) que *"només es reconeix el dret al treball per als espanyols"*, pel que aquest dret correspon inicialment als espanyols, excepte que els tractats internacionals o les lleis prevegin el contrari.

D'altra banda, la STC 115/1987 considera que quan l'art. 8.2 de la LO 7/1985, d'1 de juliol, que parla del dret d'associació, és inconstitucional, ja que *"estableix una intervenció administrativa que resulta totalment incompatible amb la garantia al dret d'associació reconeguda en l'art. 22.4 de la CE, també per als estrangers"* però sense que, en cap moment es plantegés el problema del seu impediment en l'art. 8.1 de la LO 7/1985 que també es contrària a la CE¹⁸.

¹⁷ STC 242/1994, de 20 de juliol, Fonament Jurídic 4art i 5e.

¹⁸ STC 115/1987, de 7 de juliol, Fonament Jurídic Tercer.

Compatibilitat entre la Convenció Internacional sobre la Protecció dels Drets de Tots els Treballadors Migratoris i els seus Familiars i la Llei de Estrangeria¹⁹

A Espanya, com a llei específica en temes de migració, hi ha la Llei orgànica 4/2000²⁰, de 11 de gener, sobre Drets i Llibertats dels Estrangers a Espanya i la seva integració social (en endavant LODYLE), modificada per les LO 8/2000, 14/2003 i 2/2009; que regula l'entrada i estada dels estrangers extracomunitaris en el territori espanyol, i també es reconeixen els seus drets i llibertats.

En l'article 3 d'aquesta Llei es reconeixen als estrangers els drets establerts en la Constitució i en els tractats internacionals, d'acord amb la Declaració Universal dels Drets Humans i altres tractats al respecte.

Però els drets bàsics que se'ls consideren als estrangers en la Llei d'estrangeria són²¹:

- Dret de documentació, dret de lliure circulació, a l'educació i a la reagrupació familiar.
- Dret de participació en els assumptes públics.
- Llibertat de reunió, manifestació i associació.
- Dret al treball, a la protecció social i als drets laborals, com els drets de vaga i sindicat.

Entre ells, hi ha alguns drets que tenen com a únic subjecte als immigrants, com és el cas del dret i deure a la documentació²², dret a la reagrupació familiar i el dret a la transferència de fons.

¹⁹ Per una informació més detallada: VILLÁN DURÁN, CARLOS. *Inmigración y Derechos Humanos: Derecho Internacional y situación en España*. Oficina del Alto Comisionado de las Naciones Unidas para los Derechos Humanos (Ginebra). pp. 191 - 195.

²⁰ Publicat en el «BOE» núm. 10, de 12/01/2000., versió consolidada disponible en el següent enllaç: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2000-544>

²¹ SÁNCHEZ JIMÉNEZ, Mª ÁNGELES (COORD.) (2005). *Derecho de Extranjería. Un análisis legal y jurisprudencial del Régimen Jurídico del extranjero en España*. Murcia: DM. ISBN 84-8425-430-5. pág.

La base de la normativa d'estrangeria espanyola és compatible amb els objectius de la Convenció i amb la finalitat de la política espanyola d'immigració promoguda pel govern en els últims anys. Així aquest instrument internacional pretén:

1. Incorporar el principi de no discriminació en el reconeixement dels drets.
2. Reconèixer els drets humans dels treballadors migratoris no documentats.
3. Concedir drets addicionals (de caràcter econòmic, social i cultural) als treballadors migratoris documentats.
4. Eliminar els moviments il·legals.

Pel que fa a la precisió d'aquests objectius per part del legislador nacional, els Estats part de la Convenció tenen un marge bastant ampli d'actuació, a part de per la possibilitat d'establir reserves, també per la disposició de l'article 79 en virtut del qual *"res del que disposa la present Convenció afectarà el dret de cada Estat part a establir els criteris que regeixin l'admissió de treballadors migratoris i dels seus familiars"* de manera que l'admissió de treballadors migratoris, així com la possibilitat de regularitzar als indocumentats²³ queda sota el control estatal.

La Convenció no crea drets nous per als immigrants, sinó que neix amb la voluntat de protegir els treballadors migratoris i les seves famílies, i encara que en determinats aspectes s'aparti del que ha reconegut la normativa d'estrangeria espanyola, s'acosta molt pel que fa a la igualtat en el reconeixement de drets que la Convenció estableix.

Un dels punts en comú en ambdós casos és el principi de no discriminació en el reconeixement de drets als estrangers, amb la diferència que mentre la LODYLE es refereix al principi d'igualtat (article 3) com a criteri general i la prohibició d'actes

²² Art. 4 de la LO 4/2000 de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social.

²³ Sobre aquesta qüestió l'article 35 insisteix que cap de les disposicions de la part III de la Convenció, en la qual es recullen els drets humans de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars, s'interpretarà en el sentit d'implacar una regularització de la situació dels treballadors migratoris o de familiars seus no documentats o en situació irregular.

discriminatoris (article 23) només per als estrangers que es trobin legalment a Espanya, la Convenció no fa aquesta diferenciació.

La Convenció expressa en els articles 1 i 7, que no hi ha distinció respecte a la nacionalitat, que és un dels aspectes en què es basen les normatives d'estrangeria, tot i que indica expressament que: *"excepte quan en ella (en la Convenció) es disposi una altra cosa"*. És a dir, en aquest text internacional, sí que hi ha diferències entre els diversos drets dels treballadors migrants, de fet la Convenció dedica la seva part III als *"Drets humans de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars"*, mentre que la part IV es refereix a *"Altres drets dels treballadors migratoris i els seus familiars que estiguin documentats o es trobin en situació irregular"*.

Però, no tots els migrants es consideren com treballadors, ni qualsevol relació es pot classificar com a familiar. Per tant, tot i que s'utilitzi l'expressió *"tots els treballadors migratoris"* no és sempre igual a totes les persones. A partir del que disposa l'article 2 de la Convenció es considera *"treballador migratori"* a qui sigui, hagi estat o hagi d'estar, subjecte a una activitat remunerada en un Estat del qual no és nacional.

Pel que fa als *"familiars"* destinataris també de la Convenció, l'article 4 considera com a tals les persones casades amb treballadors migratoris o que mantinguin amb ells una relació que, segons el dret aplicable, produeixi efectes equivalents al matrimoni; així com als fills i persones al seu càrrec. Així mateix també es pren en consideració la legislació estatal i als acords bilaterals o multilaterals que resultin aplicables segons l'Estat de què es tracti. La idea de família, a efectes de l'autorització de residència pel reagrupament familiar (article 17 de la LO 4/2000) és força restrictiva enfront de les normatives internacionals, ja que exclou les parelles no matrimonials o de fet, contemplades, per exemple, en l'article 44 de la Convenció.

Però, és la legislació estatal la que concreta la definició exacta de familiars en cada cas, admetent o no en funció de l'ordenament jurídic de cada Estat, dins del terme familiars, per exemple, a les parelles de fet. És per això que, podem trobar-nos amb definicions molt diferents en els diferents països que hagin ratificat la Convenció.

D'altra banda, la Constitució reserva els drets polítics als nacionals, com ara el dret al sufragi actiu i passiu, és per això que en quant a la participació en la vida política i

social de l'estranger, la LO 4/2000 estableix, en l'article 6.2, la possibilitat que, als efectes de *"prendre part en els debats i decisions municipals que els afecten"* tal com s'estableix en la legislació local, els estrangers residents (és a dir, només *"els que hagin obtingut un permís de residència temporal o de residència permanent"*, d'acord amb l'article 29.3 LO 4/2000) poguessin *"triar de forma democràtica entre ells als seus propis representants"*; amb ells, la LO 4/2000 s'aproxima a les disposicions normatives dels tractats internacionals més oberts a aquesta via participativa, com és la Convenció, en l'article 42²⁴ i el capítol B de la Convenció Europea sobre la participació dels estrangers en la vida pública a nivell local, de 5 de febrer de 1992.

Possibilitat de Ratificació per part d'Espanya de la Convenció Internacional Sobre La Protecció dels Drets de Tots Els Treballadors Migratoris i els Seus Familiars

Molts experts opinen que, el fet que cap dels països desenvolupats (principals receptors de migrants) hagin ratificat la Convenció, es deu a alguns factors com ara, que les legislacions nacionals es veurien superades amb les obligacions que ella comporta en matèria d'administració dels serveis migratoris. A més, la ratificació exigeix proveir als migrants d'accés als serveis i beneficis socials en igualtat de condicions que els ciutadans, el que resulta problemàtic per als països en desenvolupament, que en moltes ocasions, ni tan sols han aconseguit satisfer les necessitats dels seus propis nacionals.

Els països desenvolupats semblen confiar en les seves pròpies legislacions i ordenaments jurídics per tractar el tema.

En el cas d'Espanya es pot veure des de dos punts de vista diferents: el punt de vista jurídic i del punt de vista polític.

Jurídicament, amb la ratificació de la Convenció s'estaria, igualment respectant les normes nacionals pel que fa la puntualització dels drets dels treballadors migratoris i els seus familiars, sense necessitat de cap reforma en la legislació nacional.

²⁴ En el seu paràgraf 2, en particular, s'estipula que els estats *"facilitaran, de conformitat amb la legislació nacional, la consulta o participació dels treballadors migratoris i els seus familiars (sempre que estiguin documentats) en les decisions relatives a la vida i l'administració de les comunitats locals"*.

El principal inconvenient en relació al gaudi de dels drets en el cas dels immigrants irregulars, s'ha regulat en l'ordenament intern en considerar inconstitucional que hagin de ser migrants en situació regular per a l'exercici dels mateixos²⁵.

L'actual normativa d'estrangeria espanyola no és del tot respectuosa amb els drets que la Convenció proclama, per exemple, en qüestions tan com el dret a la llibertat i seguretat personals (article 16) o la igualtat davant els tribunals i les corts de justícia (article 18), on hi ha moltes diferències entre el que s'hi estableix i el que en la pràctica es realitza. No obstant això, la norma nacional és compatible amb les disposicions de la Convenció.

En el pla polític, al desembre de 2003, es va presentar una Proposició no de llei al Congrés dels Diputats pel Grup Parlamentari Socialista relativa a la signatura de la Convenció. La Proposició no de Llei presentada pel Grup Parlamentari Socialista, era relativa a la signatura i ratificació per Espanya de la Convenció Internacional sobre la Protecció dels Drets de Tots els Treballadors Migratoris i les seves Famílies²⁶. Al 2004 el Parlament de Catalunya va tornar a manifestar-se a favor de la ratificació de la Convenció instant el Govern a fer les gestions necessàries per a la mateixa Proposició no de Llei, presentada per part del Grup Parlamentari socialista-Ciutadans pel Canvi, Esquerra Republicana de Catalunya i Iniciativa per Catalunya Verds-Esquerra Alternativa.²⁷

S'hi insistia en la necessitat d'una regulació universal aplicable a tots els treballadors migratoris i els seus familiars. Les raons exposades en aquesta Proposició no de llei, continuen sent plenament aplicables actualment, insistint en la idea que la contractació de treballadors migratoris en situació irregular pot disminuir si es reconeixen més àmpliament els seus drets humans. D'altra banda, la concessió de drets addicionals als treballadors migratoris i els seus familiars en situació regular pot encoratjar als immigrants a complir les lleis i procediments jurídics establerts pels estats.

²⁵ STC 107/1984, de 23 de novembre, Fonament Jurídic Tercer

²⁶ BOCG, Congrés dels Diputats, sèrie D , núm. 636, de 09/12/2003.

²⁷ BOPC núm 87, 27 juliol de 2007, pàg. 40.

CONCLUSIONS

La insuficient protecció donada per les legislacions nacionals dels països que no han ratificat la convenció, relega la població migrant, en molts casos a situacions discriminatòries e injustes que compliquen encara més la seva experiència. En la actualitat la majoria de processos migratoris son conseqüència de situacions econòmiques o socials especialment adverses als països d'origen, és per això que si ja trobem aquestes persones en una situació d'especial vulnerabilitat, resulta apropiat dotar-los de un mínim de drets i mitjans per fer efectiva la protecció d'aquests.

La Convenció determina uns drets mínims, independentment de la seva situació regularitzada o irregular, canvia la perspectiva de la immigració separant-la de la connotació de fet delictiu. Posa incís en el fet de evitar les expulsions massives, per la dubtosa legalitat de les mateixes i la inseguretat jurídica que això provoca en els migrants. Es a dir, que la CIPTMF busca una igualació efectiva de drets i deures del emigrants amb els nacionals del país receptor.

També suposa un pas endavant molt important a l'hora de delimitar els seus destinataris. S'han incrementat el nombre de categories de treballadors migrants que poden beneficiar-se de tots els drets de la Convenció; ja que inclou alguns supòsits expressament exclosos d'altres instruments internacionals.

Tot i la seva escassa recepció en els ordenaments dels països que encara no l'han ratificat, fixa uns mínims internacionalment reconeguts del que deurien ser els drets dels migrants, en relació a la seva dignitat i drets inherents a la condició humana. Es per tant una tasca lloable, i la seva difusió necessària, davant polítiques contraries que son indirectament responsables de conductes de racisme, intolerància i xenofòbia. Per tant aborda el fenomen de la migració des d'un punt de vista positiu e integrador que es, en la meua opinió, la forma de minimitzar els seu impacte i positivar els seus efectes.

Així doncs, la utilitat real del Conveni només es podrà valorar a la vista del nombre dels estats que en un futur ratifiquin la Convenció; sent desitjable que no s'obliguin únicament els Estats de forta immigració.

Per altra banda, es notòria la figura del relator especial per als drets dels migrants, com a figura independent de la convenció però coincident amb els objectius de la mateixa, l'anàlisi de les seves propostes i declaracions conjuntament amb les recollides en seu de Nacions Unides, ens permeten preveure els futurs horitzons pel que fa la protecció dels migrants, així com també en referencia a la seva possible ratificació per més països rellevants pel que fa la recepció de fluxos migratoris.

Com a conclusió, el llistat de països que l'han ratificat ens porta a considerar les causes també de fons que comporten que aquets països no mostrin intencionalitat de dotar de més drets als migrants, bé per impossibilitat o per falta de voluntat, i ens permet fer una crítica a la doble moralitat en tot el referent a polítiques econòmiques i de solidaritat, sense més pretensió que establir una reflexió sobre les condicions de les que es deriva la necessitat de realitzar les migracions.

BIBLIOGRAFIA

- ÁLVAREZ CONDE, ENRIQUE. (2003). *Curso de Derecho constitucional Vol.1 4a edició*. Madrid : Tecnos.
- BONET PÉREZ, JORDI (2003). *Las Políticas Migratorias y la Protección Internacional de los Derechos y Libertades de los Inmigrantes*. Bilbao: Universidad de Deusto.
- DIEZ DE VELASCO, M. (ed) (2007). *Instituciones de Derecho Internacional Público, tom I. Ed: 16*. Madrid: Tecnos, Madrid.
- GÓMEZ ISA, FELIPE (DIRECTOR), PUREZA, JOSÉ MANUEL (2004). *La Protección Internacional de los Derechos Humanos en los Albores del Siglo XXI*. Bilbao: Universidad de Deusto.
- MARTÍNEZ PIZARRO, JORGE (2008). *América Latina y el Caribe: migración internacional, derechos humanos y desarrollo*. Santiago de Chile: Publicación de las Naciones Unidas.
- OFICINA INTERNACIONAL DEL TRABAJO – GINEBRA: OIT (2013). *Los derechos de los trabajadores y trabajadoras migrantes. Un manual para sindicalistas. (2º Edición)*. Suiza: Publicaciones de la OIT.
- PASTOR RIDRUEJO, J.A (2008). *Curso De Derecho Internacional Publico Y Organizaciones Internacionales*. 12 ed. Madrid: TECNOS.
- REMIRO BROTONS, A.; RIQUELME CORTADO, R., Díez-Hochleitner, J.; Orihuela Calatayud, E.; Pérez-Prat D (2007). *Derecho Internacional*. , València: Tirant lo Blanc.
- SÁNCHEZ JIMÉNEZ, Mª ÁNGELES (COORD.) (2005). *Derecho de Extranjería. Un análisis legal y jurisprudencial del Régimen Jurídico del extranjero en España*. Murcia: DM.
- TORRES UGENA, NILA (2008). *Textos normativos de derecho internacional público*, 11 ed., Madrid: Civitas.

- Barceló Fernández, Jesús (2011). *COMENTARIOS AL NUEVO REGLAMENTO DE EXTRANJERÍA, REAL DECRETO 557/2011, DE 20 DE ABRIL. Revista General de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social* nº27.
- Blandini, Margherita (2009). *LA DIMENSIÓN EXTERIOR DE LA POLÍTICA DE INMIGRACIÓN DE LA UNIÓN EUROPEA. Revista General de Derecho Europeo* nº 18.
- Cortés Martín, José Manuel (2012). *CIUDADANOS DE LA UNIÓN VS. NACIONALES DE TERCEROS PAÍSES: SOBRE LA INCIPIENTE CONVERGENCIA INTERPRETATIVA DEL DERECHO EUROPEO A LA REAGRUPACIÓN FAMILIAR. Revista General de Derecho Europeo* nº26.
- Crespo Navarro, Elena (Mayo-Agosto 2004). *LA DIRECTIVA 2003/109/CE DEL CONSEJO RELATIVA AL ESTATUTO DE LOS NACIONALES DE TERCEROS ESTADOS RESIDENTES DE LARGA DURACIÓN Y LA NORMATIVA ESPAÑOLA EN LA MATERIA. Revista de Derecho Comunitario Europeo.* nº 18, pp. 531-552.
- De Juan Juan, Antonio (Noviembre 2003). *PERMISO DE TRABAJO Y RESIDENCIA VS. MOVILIDAD INTERNACIONAL DEL EXPATRIADO. Revista General de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social.* nº 4.
- Garcia-Calabrès Cobo, Francisco (2011). *LA INMIGRACIÓN EN EL CORAZÓN DE EUROPA: ALEMANIA Y FRANCIA. Revista General de Derecho Público Comparado.* nº 8.
- García Ortega, Jesús (2013). *DETERMINACIÓN POR LA SEGURIDAD SOCIAL ESPAÑOLA DE LA BASE REGULADORA DE LA PENSIÓN DE JUBILACIÓN DE LOS TRABAJADORES MIGRANTES EN LA UNIÓN EUROPEA (A PROPÓSITO DE LA STJUE DE 21 DE FEBRERO DE 2013, ASUNTO C-282/11, CASO SALGADO GONZÁLEZ). Revista General de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social.* nº 35.
- Garcia Viña, Jordi (2010). *EFFECTIVIDAD DE LOS DERECHOS LABORALES Y DE SEGURIDAD SOCIAL DE LOS TRABAJADORES EXTRANJEROS EN SITUACIÓN IRREGULAR. Revista General de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social* nº22.

- González Sánchez, Enrique (Septiembre-Diciembre 2002). ASILO E INMIGRACIÓN EN LA UNIÓN EUROPEA. *Revista de Derecho Comunitario Europeo*. nº 13, pp. 833-856.
- Pérez Martín, Elena (2008). *MODELO COMPARADO Y ESTADO ACTUAL DE LA TRANSPOSICIÓN EN LOS ESTADOS MIEMBROS DE LA POLÍTICA COMUNITARIA DE INMIGRACIÓN*. *Revista General de Derecho Público Comparado*. nº 3.
- Rolla, Giancarlo (2013). *LA INFLUENCIA DE LAS CARTAS SUPRANACIONALES SOBRE LA CONFIGURACIÓN LEGAL DE LOS DERECHOS Y LOS RASGOS DEL SISTEMA DE JUSTICIA CONSTITUCIONAL*. *Revista General de Derecho Público Comparado*. nº 12.
- Velázquez Sánchez, Mª Del Mar (Enero 2007). *¿LA REGULACIÓN DEL DERECHO A LA REAGRUPACIÓN FAMILIAR O DEFENSA DE UNA POLÍTICA RESTRICTIVA DE LA INMIGRACIÓN? Comentario a la sentencia del tribunal de justicia de las comunidades europeas de 27 de junio de 2006, c-540/2003*. *Revista General de Derecho Europeo*. nº 12.
- Vicente Palacio, Arántzazu (2011). *LA PROTECCIÓN SOCIAL DE LOS ESPAÑOLES EN EL EXTERIOR Y DE LOS EMIGRANTES RETORNADOS. ACTUACIONES NORMATIVAS ESTATALES Y AUTONÓMICAS*. *Revista General de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social*. nº 23.
- Vidal Fueyo, M^a del Camino (Abril 2007). *NUEVAS VARIABLES A TENER EN CUENTA EN EL DISEÑO DEL ESTATUTO JURÍDICO DE LOS INMIGRANTES*. *Revista General de Derecho Constitucional*. nº 3.

-
- Geneva, International Migration Programme, International Labour Office. ILO (2009). *Protecting the rights of migrant workers: A shared responsibility*. Recuperat al següent enllaç:

http://www.ilo.org/public/english/protection/migrant/download/ilo_paper_gfmd_rt_1.pdf

- ILO, OIM, EU. (2008) *Addressing the Irregular Employment of Immigrants in the European Union: Between Sanctions and Rights*. Recuperat al següent enllaç:

http://www.iom.hu/PDFs/Addressing%20the%20Irregular%20Employment%20of%20Immigrants%20in%20the%20European%20Union_Between%20Sanctions%20and%20Rights.pdf

- VILLÁN DURÁN, CARLOS. *Inmigración y Derechos Humanos: Derecho Internacional y situación en España*. Oficina del Alto Comisionado de las Naciones Unidas para los Derechos Humanos (Ginebra). Recuperat al següent enllaç:

<https://buleria.unileon.es/bitstream/handle/10612/834/Carlos.pdf?sequence=1>

Recursos Electrònics

- Web de la Organització Internacional del Treball (OIT) disponible en el següent enllaç:
<http://www.ilo.org/global/lang--es/index.htm>
- Web de les Nacions Unides, disponible en el següent enllaç:
<http://www.un.org/es/>
- Pàgina web institucional de la Comissió Interamericana de Drets Humans; en el següent enllaç:
<http://www.oas.org/es/cidh/>
- Recursos de les Nacions Unides relatius al Forum Mundial de Migració i Desenvolupament i Informes complementaris:
<http://www.un.org/es/events/migrantsday/links.shtml>
- Pàgina web institucional de la Human Rights Watch; en el següent enllaç:
<http://www.hrw.org/es>

ANNEXOS

Annex 1: Taula de Països Que Han Signat i Ratificat la Convenció

Participant	Firma de la Convenció	Ratificació
Albània		5 juny 2007
Algèria		21 abril 2005
Argentina	10 agost 2004	23 febrer 2007
Armènia	26 setembre 2013	
Azerbaitjan		11 gener 1999
Bangladesh	7 octubre 1998	24 agost 2011
Belize		14 novembre 2001
Benín	15 setembre 2005	
Bolívia		16 octubre 2000
Bòsnia i Hercegovina		13 desembre 1996
Burkina Faso	16 novembre 2001	26 novembre 2003
Cambodja	27 setembre 2004	
Camerun	15 desembre 2009	
Cap Verd		16 setembre 1997
Colòmbia		24 maig 1995
Comores	22 setembre 2000	
Congo	29 setembre 2008	
Egipte		19 febrer 1993
El Salvador	13 setembre 2002	14 març 2003
Equador		5 febrer 2002
Filipines	15 novembre 1993	5 juliol 1995
Gabon	15 desembre 2004	
Ghana	7 setembre 2000	7 setembre 2000
Guatemala	7 setembre 2000	14 març 2003
Guinea		7 setembre 2000
Guinea – Bissau	12 setembre 2000	
Guaiana	15 setembre 2005	7 juliol 2010
Haití	5 desembre 2013	
Hondures		9 agost 2005
Indonèsia	22 setembre 2004	31 maig 2012
Jamaica	25 setembre 2008	25 setembre 2005
Kirguizistan		29 setembre 2003
Lesotho	24 setembre 2004	16 setembre 2005
Libèria	22 setembre 2004	
Líbia		18 juny 2004
Mali		5 juny 2003
Marroc	15 agost 1991	21 juny 1993
Mauritània		22 gener 2007
Mèxic	22 maig 1991	8 març 1999
Moçambic	15 març 2012	19 agost 2013
Montenegro	23 octubre 2006	
Nicaragua		26 octubre 2005

Níger		18 març 2009
Nigèria		27 juliol 2009
Palau	20 setembre 2011	
Paraguai	13 setembre 2000	23 setembre 2008
Perú	22 setembre 2004	14 setembre 2005
Ruanda		15 desembre 2008
Sant Tomàs i el Príncep	6 setembre 2000	23 setembre 2008
Sant Vicent i les Granadines		29 octubre 2010
Senegal		9 juny 1999
Sèrbia	11 novembre 2004	
Seychelles		15 desembre 1994
Sierra Lleona	15 setembre 2000	
Síria		2 juny 2005
Sri Lanka		11 març 1996
Tadjikistan	7 setembre 2000	8 gener 2002
Timor – Leste		30 gener 2004
Togo	15 novembre 2001	
Turquia	13 gener 1999	27 setembre 2004
Txad	26 setembre 2012	
Uganda		14 novembre 1995
Uruguai		15 febrer 2001
Veneçuela	4 octubre 2011	
Xile	24 setembre 1993	21 març 2005

Annex 2: Formulari de Denuncia del Relator Especial

RELATOR ESPECIAL DE LA COMISION DE DERECHOS HUMANOS SOBRE LOS DERECHOS HUMANOS DE LOS MIGRANTES.

Por: Comisión de Derechos Humanos de Naciones Unidas.

Resolución: 1999/44.

MANDATO

En su resolución 1999/44 la Comisión de Derechos Humanos decide nombrar por un periodo de tres años un relator especial sobre los derechos humanos de los migrantes que examine los medios necesarios para superar los obstáculos a la protección plena y efectiva de los derechos humanos de este grupo vulnerable, incluso los obstáculos y las dificultades para el regreso de los migrantes que no poseen documentos o se encuentran en una situación irregular, con las siguientes funciones:

- a) Solicitar y recibir información de todas las fuentes pertinentes, incluidos los propios migrantes, sobre las violaciones de los derechos humanos de los migrantes y de sus familiares;
- b) Formular recomendaciones apropiadas para impedir las violaciones de los derechos humanos de los migrantes y para remediarlas, dondequiera que se produzcan;
- c) Promover la aplicación efectiva de la normativa internacional pertinente sobre la materia;
- d) Recomendar actividades y medidas aplicables a escala nacional, regional e internacional, para eliminar las violaciones de los derechos humanos de los migrantes;
- e) Tener en cuenta una perspectiva de género al solicitar y analizar la información, así como prestar atención a la incidencia de múltiples casos de discriminación y violencia contra las mujeres migrantes;

CUESTIONARIO PARA DENUNCIAS DE VIOLACIONES DE LOS DERECHOS HUMANOS DE LOS MIGRANTES

Notas:

1. El objetivo del cuestionario es obtener información precisa sobre las presuntas violaciones de los derechos humanos de los migrantes. La Relatora Especial podría plantear sus inquietudes acerca de los incidentes denunciados y pedir a los gobiernos que formularan observaciones y comentarios al respecto.
2. Sírvase indicar si la información proporcionada es confidencial (en las secciones correspondientes).
3. Si la información que desea proporcionar se refiere a las condiciones, políticas, prácticas o leyes (es decir, a situaciones de carácter más general) que afectan a los derechos de los migrantes, no utilice el presente formulario. Posteriormente se proporcionará un formulario especial para tratar el tema de las prácticas adecuadas o

los cambios negativos relacionados con la protección de los derechos humanos de los migrantes. Entretanto, sírvase enviar esa información a la dirección que figura al final del cuestionario sin incluirla en el formulario.

4. Se pueden adjuntar páginas adicionales si el espacio proporcionado no es suficiente.

CUESTIONARIO:

1. Información General: (Sírvase marcar con una X lo que corresponda)

El incidente se refiere a una persona _____ o a un grupo _____

Si se trata de un grupo, sírvase indicar el número de personas afectadas _____ y las características del grupo:

Número de hombres _____ Número de mujeres _____ Número de menores _____

País en el que se produjo el incidente _____

Nacionalidad de la víctima o las víctimas _____

2. Identidad del Interesado:

Nota: Si se trata de más de una persona, sírvase adjuntar la información pertinente para cada persona por separado.

1. Apellido: _____

2. Nombre: _____

3. Sexo: hombre ____ mujer ____

4. Fecha de nacimiento o edad: _____

5. Nacionalidad o nacionalidades: _____

6. Estado civil (soltero, casado, etc.): _____

7. Profesión y/o actividad (sindical, política, religiosa, humanitaria/solidaridad/derechos humanos, etc.): _____

8. Condición de la persona en el país en que se produjo el incidente:

Indocumentado: _____

En tránsito: _____

Turista: _____

Estudiante: _____

Con permiso de trabajo: _____

Residente: _____

Refugiado: _____

Solicitante de asilo: _____

Con protección temporal: _____

Otra (sírvase precisar): _____

3. Información sobre la presunta violación de derechos

1. Fecha: _____

2. Lugar: _____

3. Hora: _____

4. Tipo de incidente: sírvase describir las circunstancias del incidente:

5. ¿Se pusieron en contacto las autoridades o la presunta víctima con algún funcionario consular? (Sírvase explicar.)

6. ¿Era consciente la presunta víctima de su derecho a ponerse en contacto con un funcionario consular de su país de origen? (Sírvase explicar)

7. Agentes considerados responsables de la presunta violación de derechos.
Agentes estatales (Especifíquese)

Agentes no estatales (Especifíquese)

Si hay dudas en cuanto a si eran o no agentes estatales, sírvase explicar por qué.

a) Si se considera que los responsables eran agentes estatales, sírvase especificar (militares, de la policía, agentes de los servicios de seguridad, unidad a la que pertenecían, grado y funciones, etc.) e indíquese por qué se los considera responsables; (con la mayor precisión posible):

b) Si no es posible identificar a los responsables como agentes estatales, ¿considera usted que las autoridades estatales o personas vinculadas a ellas son responsables del incidente?, ¿por qué?

4. Medidas adoptadas por la víctima, sus familiares o cualquiera otra persona en su nombre.

a) Indíquese si se han presentado denuncias al respecto, cuándo, quién y ante qué órgano.

b) Otras medidas adoptadas: _____

c) Medidas adoptadas por las autoridades:

Sírvase indicar, si se tiene conocimiento de ello, si las autoridades del Estado han iniciado investigaciones al respecto. En caso afirmativo, especifíquese qué tipo de investigaciones, la situación y los progresos de esas investigaciones y qué otras medidas se han adoptado.

En caso de que la víctima o sus familiares hayan presentado denuncias, indíquese cómo se han tramitado en los órganos correspondientes y cuál ha sido el resultado de esas medidas.

5. Identidad de la persona o la Institución que presenta el formulario

Institución: _____

Particular: ____ Nombre y apellido: _____

Número o dirección de contacto (sírvese indicar el país y el prefijo): _____

Fax: _____

Teléfono: _____

Correo electrónico: _____

Fecha en que se presenta el formulario: _____

El cuestionario deberá enviarse por correo postal, fax o correo electrónico a:

Relatora Especial sobre los derechos humanos de los migrantes Oficina del Alto
Comisionado para los Derechos Humanos Naciones Unidas 1211 Genève 10 Suiza Fax:
(41 22) 917 90 06 Correo electrónico: urgent-action@ohchr.org (sírvese indicar en la
casilla correspondiente al asunto: Special Rapporteur HR Migrants).

Annex 3: Articles Relacionats

El Secretario General de la ONU urgió a redoblar los esfuerzos por eliminar todas las formas de discriminación contra los migrantes, incluso las que tiene que ver con las condiciones de trabajo y salarios.

<http://www.un.org/es/development/desa/news/population/migrants.html>

Artículo publicado en el periodico digital el faro, “Un grupo de abogados se querella por los inmigrantes devueltos el 6-F

<http://elfarodigital.es/ceuta/tribunales/143887-un-grupo-de-abogados-se-querella-por-los-inmigrantes-devueltos-el-6-f.html#>

La Convenció Internacional Per A La Protecció Dels Treballadors Migrants I Les Seves Famílies by [Gomez Cruz, Ahinoa](#) is licensed under a [Creative Commons Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 4.0 Internacional License](#).

Puede hallar permisos más allá de los concedidos con esta licencia en <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>